

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
 ORGAAN VOOR DE MEDEDEELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART
 UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

11^E JAARGANG

WOENSDAG 29 DECEMBER 1926

No. 574

INHOUD.

	Blz.
D. J. Wansink, 1 Januari 1920-31 December 1926 door <i>Mr. G. Vissering</i>	1138
HAVENFACILITEITEN EN HAVENKOSTEN door <i>C. Vermey</i>	1138
De nieuwe regeling van den Rijksbetalingsdienst door <i>W. Soers</i>	1140
De Ontwikkeling der Exportereditverzekering II (Slot) door <i>Mr. E. L. G. den Dooren de Jong</i>	1142
Het Middenstandsbankwezen door <i>H. de Goede</i> met na- schrift door <i>Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart</i>	1143
BUITENLANDSCHE MEDEWERKING:	
De terugkeer van Denemarken tot den Gouden Standaard door <i>L. Estrup</i>	1145
AANTEKENINGEN:	
Het Volksereditwezen in Nederlandsch-Indië	1146
Suikerproductie der wereld	1147
MAANDOIJFERS:	
Productie der Steenkolen-, Bruinkolen- en Zoutmijnen	1147
Statistisch Overzicht van den economischen toestand van Nederland	1148
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	1149-1156
Geldkoersen. Bankstaten. Goederenhandel.	
Wisselkoersen. Effectenbeurzen. Verkeerswezen.	

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.

Algemeen Secretaris: Mr. Q. J. Terpstra.

ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.

COMMISSIE VAN ADVIES.

Prof. Mr. D. van Blom; J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van
 Lennep; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. E. Moresco;
 Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen Baron
 Kengers; Prof. Mr. H. R. Ribbius; Jan Schilthuis; Mr.
 Q. J. Terpstra; Prof. Mr. F. de Vries.

Gedelegeerd lid: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.

Redacteur-Secretaris: D. J. Wansink.

Secretariaat: Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.

Telefoon Nr. 3000. Postrekening 8408.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in
 Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 23,— per
 jaar. Losse nummers 50 cents. Leden en donateurs van het
 Instituut ontvingen het weekblad gratis.

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement
 volgens tarief. Administratie van abonnementen en adver-
 tenties: Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rot-
 terdam, Amsterdam, 's-Gravenhage. Postchèque- en giro-
 rekening No. 6729.

28 DECEMBER 1926.

In den toestand van de geldmarkt kwam deze week
 geen verandering van beteekenis. De vraag naar geld
 bleef aanhouden, was zelfs eerder nog grooter dan de
 vorige week, zoodat de rente, zoowel voor wissels als
 voor prolongatie, nog iets verder opliep. De prolora-
 gaterente noteerde meestal 4 pCt. en particulier dis-
 conto $3\frac{7}{16}$ pCt. Zelfs call geld was meer gevraagd,
 zoodat ook hiervoor de rente iets kon oploopen.

* * *

De weekstaat van De Nederlandsche Bank geeft
 weinig veranderingen van beteekenis te zien. De post
 binnenlandsche wissels verminderde met f 500.000.

De beleeningen vertoonen een stijging van f 700.000.

De voorraad gouden munt en de zilvervoorraad
 daalden resp. met f 100.000 en f 400.000. Het hoofd-
 muntmateriaal bleef ongewijzigd. De stijging van
 f 3,3 millioen, die de post papier op het buitenland
 te zien geeft, correspondeert voor het grootste ge-
 deelte met de gelijktijdige daling van de diverse reke-
 ningen op de actiefzijde der balans, die in de afge-
 loopen week van f 66,7 millioen tot f 63,9 millioen
 terugliepen.

De biljettencirculatie klom met f 3 millioen.

Het tegoed van het Rijk bleek met f 2,2 millioen
 te zijn gestegen. De rekening-courantsaldi van ande-
 ren liepen met f 5 millioen terug. Het beschikbaar
 metaalsaldo bedraagt f 500.000 minder dan verleden
 week. Het dekkingspercentage belooft 52.

* * *

De wisselmarkt was vrij stil in afwachting van de
 feestdagen. In de koersen van de goudwissels kwam
 weinig verandering, alleen marken waren weder vas-
 ter; Vrijdag werd tot 59,88 betaald. Franken en Lires
 opende zeer vast. Na een mededeeling van de Banque
 de France, dat zij bereid was elk bedrag ponden te
 koopen tot een vasten koers, kwam er aan de stijging
 een einde, waarna zelfs een flauwe stemming intrad
 en de koers weder tot 9,90 terugliep. Ook Lires wer-
 den daardoor medegetrokken, maar herstelden zich
 weder spoedig. Van de overige wissels valt alleen nog
 te vermelden een plotselinge stijging van Oslo op
 Vrijdag, 62,80—63,45 en van Buenos Aires op Don-
 derdag, 103—103,75.

LONDEN, 24 DECEMBER 1926.

De geldmarkt was gedurende deze week goed voor-
 zien van fondsen, zoodat het niet noodig was het van
 de Bank van Engeland geleende geld verder door te
 zetten. Daarentegen werden eenige matige bedragen
 korte wissels voor officieel disconto aan de Bank
 verkocht.

Heden werden vrij aanzienlijke bedragen van de
 Bank van Engeland opgenomen tot 1 Januari à $5\frac{1}{2}$
 pCt.

In de discontomarkt was het stil, de koers bleef
 vast op $4\frac{1}{2}$ — $\frac{9}{16}$ naar aanleiding van de verdere
 gouduitvoeren naar het continent. Zes maands pa-
 pier, hetwelk echter zeer schaarsch is, noteert frac-
 tioneel lager $4\frac{7}{16}$ — $\frac{1}{2}$. Er valt weer eenige vraag te
 constateeren van het buitenland voor 3-maands wis-
 sels.

D. J. WANSINK, 1 JANUARI 1920—31 DECEMBER 1926

Met 31 December a.s. gaat de heer D. J. Wansink, die met ingang van 1920 aan het Instituut voor Economische Geschriften werd verbonden, ons verlaten en dit nummer van ons weekblad is dus het laatste, waaraan de heer Wansink zijne gewaardeerde medewerking heeft verleend. Aanvankelijk werkzaam onder den titel van Assistent-Redacteur, werd de heer Wansink met ingang van 1923 Redacteur-Secretaris van het Weekblad. Hij was eerst onder leiding van Prof. Bruins, vervolgens onder toezicht van de Professoren Van Blom en Ribbius als Gedelegeerde leden van de Commissie van Advies en ten slotte gedurende dit jaar onder Prof. Verrijn Stuart belast met de dagelijkse behandeling van zaken. In deze functie kwam de heer Wansink in aanraking met allen, die aan het Instituut en aan het Weekblad hun medewerking verleenen en het zal dezen allen ongetwijfeld leed doen, te vernemen, dat zij de samenwerking met den heer Wansink, welke steeds van den aangenaamsten aard was, voortaan zullen moeten missen.

Door een helderen blik op praktisch-economische vraagstukken heeft de heer Wansink in belangrijke mate bijgedragen tot het welslagen van de uitgifte van dit weekblad. Dank zij zijne voortdurende zorgen voor de vele werkzaamheden, die de redactie van het weekblad met zich brengt en dank zij het nauwe contact, hetwelk hij steeds wist te bewaren met al degenen, die in staat zijn om in geschrifte voorlichting te geven over het economisch leven in Nederland en zijne koloniën en ook (zij 't op beperkter schaal) in het buitenland, heeft de heer Wansink het mogelijk gemaakt, dat de inhoud van het weekblad bij voortdurende belangrijk is gebleven.

Moeten wij het derhalve betreuren, dat de heer Wansink Instituut en Weekblad verlaat, het stemt ons aan den anderen kant tot vreugde, dat hij uitgekozen is voor een positie, die hem meer in de gelegenheid zal stellen, zijn kennis en gaven dienstbaar te maken aan de vraagstukken van het praktische zakenleven, waarbij wij hem volgaarne een welverdiend succes toewensen.

G. VISSERING.

Amsterdam, Dec. 1926.

HAVENFACILITEITEN EN HAVENKOSTEN.

De groote activiteit, welke de havens van Hamburg en Antwerpen ontplooiën, waar het geldt uitbreiding aan het havenverkeer te geven, noopt Rotterdam tot voortdurende waakzaamheid. De middelen waarmede Rotterdam's beide rivalen den strijd voeren — wij denken in het bijzonder aan de voorkeurstarieven der Duitse en Belgische spoorwegen, waarvan vooral de eerste een steeds toenemend gebruik maken ten einde op die volkomen kunstmatige wijze verkeer, dat op geographische gronden via de Rotterdamsche haven moest worden gedirigeerd, voor de Duitse Noordzeehavens te secureeren — vormen een ernstige bedreiging voor de Maasstad en zijn voor een zeer belangrijk deel oorzaak van het afnemend stukgoederenverkeer. Hetzelfde kan mutatis mutandis van de tarievenpolitiek der Belgische spoorwegen worden gezegd. Reeds eerder werd gewezen op de ernstige nadeelen, die de Rotterdamsche haven van deze taktiek ondervindt wanneer het gaat om vervoer naar Zwitserland. Trouwens het Gemeentebestuur der Scheldestad heeft bij herhaling getoond een open oog te hebben voor de ontwikkeling der haven van Antwerpen; verdere uitbreiding der dokken staat op het programma en de verbetering der haven-outillage in den ruimsten zin des woords heeft de voortdurende aandacht der overheid.

In dezen strijd om de suprematie — want dit is ten slotte de inzet — is het plicht van allen, die bij het Rotterdamsch havenbedrijf zijn betrokken, en dit geldt zoowel overheid als particulieren, alles in het werk te stellen ten einde het havenverkeer te bevor-

deren. Opbouwende critiek, die den vinger legt op zwakke plaatsen in de wapenrusting der Rotterdamsche haven, kan daarbij der overheid slechts welkom zijn en ertoe bijdragen om de „efficiency” der Rotterdamsche haven op hooger peil te brengen. Een dergelijke critiek dient intusschen — wil zij haar doel niet voorbijstreven en meer schade dan goed doen — allereerst door ter zake kundigen, die hun bezwaren aan de practijk zelve ontleenen, ter kennis der bevoegde autoriteiten te worden gebracht. Bedenklijk wordt het wanneer, zooals onlangs geschiedde, een campagne in de buitenlandsche pers wordt gevoerd, die nog wel door „rasechte Rotterdammers” geïnspireerd, Engelsche vakbladen verleiden om de geïncrimineerde artikelen te voorzien van opschriften als „poor organisation” en „inadequate facilities” en dergelijke sensationele, voor de reputatie der Rotterdamsche haven weinig bevorderlijke „headlines”. Een dergelijke critiek getuigt zoowel van gebrek aan tact als gemis aan goeden smaak en wat nog erger is, van een verbluffende onbekendheid met de practijk van het scheepvaartbedrijf, en de primaire functie der Rotterdamsche haven. Indien inderdaad, zooals de criticus volkomen ten onrechte in zijn philippica in „The Journal of Commerce” geponeerd heeft, Rotterdam in velerlei opzichten wat havenoutillage aangaat ten achter staat bij de door hem als voorbeeld gestelde Engelsche havens, dan zou zijn critiek een weerspiegeling moeten zijn van de meening, die in de kringen der Engelsche belanghebbenden tot uiting komt.

Is zulks nu inderdaad het geval? Veeleer zien wij het tegendeel. Een schril licht op de wrekelijke toestanden in de Engelsche havens werpt het uitermate belangwekkende rapport, dezer dagen gepubliceerd door The Traders' Co-ordinating Committee, een lichaam, welks competentie wel door niemand in twijfel zal worden getrokken, terwijl men ook bezwaarlijk kan aannemen, dat deze Commissie er belang bij zou hebben de reputatie der Engelsche havens te schaden door in haar uitvoerig rapport aanvechtbare conclusies neer te leggen. Ten einde tot een verlaging der tarieven in Engelsche havens te geraken werd in 1921 onder de auspiciën der Chamber of Shipping, Federation of British Industries, Baltic & White Sea Conference, Association of British Chambers of Commerce e.a. de „Co-ordinating Committee on Dock Charges” geconstitueerd. Daarnaast werkt sedert 1923 de „Port Facilities Committee of the Chamber of Shipping”, wier taak het is de faciliteiten der verschillende Engelsche havens te bestudeeren en waar noodig plannen tot verbetering uit te werken. De taak der eerstgenoemde commissie was een drieledige, nl. een onderzoek naar de officieele haventarieven, naar de havenfaciliteiten en naar de stuwadoorstarieven. Ten aanzien van het eerste punt vermeldt het rapport, dat de Engelsche havenkosten met inbegrip der loodsgelden en sleeploonen, doch met uitzondering der stuwadoorstarieven, in 1922 nog 150 pCt. hooger waren dan vóór den oorlog, voor zoover betreft de door de spoorwegmaatschappijen geëxploiteerde havens; voor de overige havens bedroeg de stijging 100 pCt. Door sedert plaats gevonden verlagingen bedragen deze percentages op het oogenblik resp. 60 pCt. en 50 pCt. De met de verschillende havenautoriteiten gevoerde besprekingen hebben het Comité te overtuiging geschonken, dat het algemeen peil dezer kosten op het oogenblik niet voor verdere verlaging vatbaar is. Wil dit zeggen, dat de kosten in Engelsche havens tot een redelijk peil zijn teruggebracht en als voorbeeld voor andere havens mogen dienen? Wij mogen alweder verwijzen naar het antwoord, dat de Commissie op deze vraag geeft.

Wij ontleenen te dien einde aan het rijke cijfermateriaal, hetwelk in het rapport is verwerkt, de navolgende „comparative figures” der totale havenkosten van de navolgende stoomschepen, t.w.:

Stoomschip van 2200 netto, 3500 bruto reg. tons. 5000 tons totaal draagvermogen. Lading graan van de La Plata

rivier, n.l. 3850 tons gestórt en 450 tons gezakt graan. s.s. vertrekt in ballast.

Havens	1913/14	1926	In procenten uitgedr. verhooging of verlaging in vergelijking met vóór den oorlog
	£	£	
Leith	272	525	+ 93
Belfast	258	576	+ 123,3
Londen	377	553	+ 46,7
Antwerpen	275	211	- 23
Rotterdam	202	317	+ 56,9
Havre	500	241	- 51,8
Duinkerken	424	197	- 53,5

Stoomschip van 2200 netto, 3500 bruto reg. tons. 5000 tons totaal draagvermogen. Lading: 4200 tons ruwe suiker in zakken van Mauritius.

Havens	1913/14	1926	In procenten uitgedr. verhooging of verlaging in vergelijking met vóór den oorlog
	£	£	
Leith	290	538	+ 85,5
Belfast	282	604	+ 114,2
Londen	543	918	+ 69,1
Antwerpen	263	230	- 12,5
Rotterdam	186	379	+ 103,8
Havre	585	302	- 48,4
Duinkerken	518	214	- 58,8

Stoomschip van 2200 netto, 3500 bruto reg. tons. 5000 tons totaal draagvermogen. Lading bestaande uit 4600 tons erts van Algiers.

Havens	1913/14	1926	In procenten uitgedr. verhooging of verlaging in vergelijking met vóór den oorlog
	£	£	
Leith	314	540	+ 72
Hartlepool	276	517	+ 87,3
Belfast	359	659	+ 83,6
Londen	465	907	+ 95,1
Sunderland	—	557	—
Antwerpen	275	274	- 0,4
Rotterdam	220	370	+ 68,2
Duinkerken	493	248	- 49,7

Stoomschip van 2200 netto, 3500 bruto reg. tons. 5000 tons totaal draagvermogen. Lading bestaande uit 1500 Stds. delen, battens en ¼ duims planken (400 Stds. op dek) van Soderhamn in Zweden.

Havens	1913/14	1926	In procenten uitgedr. verhooging of verlaging in vergelijking met vóór den oorlog
	£	£	
Leith	305	589	+ 93,1
Belfast	358	775	+ 116,5
Londen	527	854	+ 62
Hartlepool	417	934	+ 124
Rotterdam	200	382	+ 91
Havre	497	322	- 35,2
Duinkerken	510	333	- 34,7
Antwerpen	237	256	+ 8

Het rapport bevat nog verschillende soortgelijke opstellingen. Wij mogen echter met de vier bovengenoemde volstaan en laten met gerustheid aan den lezer de beantwoording over van de vraag, of inderdaad de haven van Rotterdam ten aanzien van het kosten-vraagstuk bij de Engelsche havens ten achter staat. De daling der kosten in de Fransche havens is uitsluitend het gevolg van de waardevermindering van het Fransche betaalmiddel; hetzelfde geldt mutatis mutandis voor de kosten in de haven van Antwerpen. Een vergelijking toch van de onkosten in de Rotterdamse haven met die te Antwerpen en in Fransche havens toont dat de kosten vóór den oorlog in de Rotterdamse haven lager, gedeeltelijk zelfs belangrijk lager waren. De stijgende lijn, die de havenkosten te Rotterdam volgen, vindt deels haar oorzaak in de verhoogde gemeentelijke tarieven, waarop wij reeds eerder de aandacht vestigden (zie Econ.-Stat. Ber. 9 Dec. 1925), deels in de hogere particuliere

tarieven. Ten aanzien van den post „havengeld” is de navolgende in meergenoemd rapport opgenomen vergelijkende staat eveneens, belangwekkend:

	1913	1925	In procenten uitgedrukte stijging of vermindering
<i>Engelsche havens:</i>			
Railway owned (aver.)	9 d. per ton	1/3 per ton	+ 60
Non railway owned (average)	1/- „ „	1/6 „ „	+ 50
<i>Continental havens:</i>			
Antwerpen	50 centim. p. moorsom ton	fr. 1.25 per moorsom ton	+ 150
Rotterdam	3½ cts. p. M ³	5.4 cts. p. M ³	+ 45
Hamburg	1½ pfg. „ „	8 pfg. „ „	- 33 1/8
Havre	40 centim. p. net. reg. t.	fr. 1.20 per net. reg. t.	+ 200
Marseille	40 „ „ „	fr. 1.50 „ „	+ 275
Genoa	1.45 lire „ „	3 lire „ „	+ 107

In haar rapport vermeldt de Commissie met betrekking tot den post „havengeld”:

„The percentage increase at Antwerp, Havre, Marseilles, Genoa is not, of course, commensurate with the depreciation in the exchanges. If account is taken of this factor, the charges at these ports in 1925 are seen to be lower than pre-war. It will be noted that even before the war the level of charges at British ports was in excess of that on the Continent.”

Wij mogen in dit verband de aandacht vestigen op de niet onaanzienlijke verlaging der Havengeldtarieven te Hamburg, die thans 33 1/8 pCt. lager zijn dan vóór den oorlog. Zijn er in onze gemeentelijke tarieven al oneffenheden, die voor de lijnbooten een bezwaar opleveren — wij denken aan de verplichte betaling van het volle havengeld, zelfs indien de schepen slechts een luttel kwantum goederen laden of lossen en de ontstentenis eener trapsgewijze reductie, te verleen naar gelang van het aantal keeren dat een schip de haven binnen het tijdsverloop van een jaar aanloopt, een reductie zooals deze aan de Antwerpen aanlopende lijnbooten wordt verleend — men zal echter in het licht der Engelsche haventarieven moeilijk kunnen volhouden, dat in dit opzicht de Rotterdamse haven bij de Engelsche ten achter staat.

* *

Wij komen thans tot het verwijt van „inadequate facilities” in de Rotterdamse haven. Indien de outillage inderdaad — zooals de geincrimineerde artikelen in de „Journal of Commerce” stellen — te kort zou schieten, moet zulks noodzakelijkerwijze uit de laad- en lostijden der schepen blijken. Zij, wier werkring hen met het havenbedrijf in aanraking brengt, weten, dat oponthoud gedurende de stakingsperiode is voorgekomen. Het getuigt echter van groote kortzichtigheid — to put it mildly — wanneer men in deze tijdelijke „congestion”, welke oorzaak uitsluitend schuilt in de abnormale omstandigheden ten gevolge der Engelsche mijnwerkersstaking, aanleiding vindt om nog wel in de Engelsche pers een aanval op de Rotterdamse haven te lanceeren en de stelling te verdedigen, dat het met de outillage dier haven niet in orde zoude zijn.

Het materiaal, waarmede de even misleidende als onjuiste aanval op de Maasstad kan worden gepareerd, ontleenen wij alweder aan het rapport der meergenoemde Commissie. Terecht stelt deze:

„In considering the question of despatch, a distinction should be drawn between liners and tramps. Generally speaking, the liner with its permanent shore organisation can secure reasonable despatch in British ports. Tramps which import our foodstuffs and raw materials and export our coal, are unable to obtain the despatch which the trade requires, if it is to meet foreign competition. Apart from nightwork, the hours of work in coalports are unsatisfactory, rather by their rigidity than by their shortness. This is especially so in the case of Saturdays when work ceases at 12 o'clock, although it may be continued for another hour or two, if the loading of the ship can in this way be completed, otherwise the ship is delayed till the Monday or must

sail short of cargo. Under the agreement, work is supposed to continue until 10 o'clock but in fact usually stops at 9.30 and in one case in which a ship finished coaling at 9.30 the trimmers refused to trim her with the result that the ship lost the tide and was unable to sail until 4 p. m. next day, a loss of eighteen hours. For loading a steamer of 8000 tons deadweight, the time required at Cardiff is on the average eight to ten days. It is about the same in the Tyne and on the Humber. At Hampton Roads and Rotterdam the time is about three days. The position is particularly bad in South Wales, and indeed there is some reason to think that the liners which have to sail to a fixed schedule avoid the South Wales and Humber ports as far as possible."

De navolgende, almede aan het rapport ontleende vergelijkingen, behoeven wel geen nadere toelichting: Een schip arriveerde 29 Januari 1926 te Middlesbro' met een lading bestaande uit 6500 tons erts. Het moest tot 9 Februari op een losplaats wachten. De lossing vorderde veertien dagen. Het totale verblijf in de haven bedroeg 25 dagen tegenover 1 of 2 dagen te Rotterdam. De lossing van 4700 tons bauxite vorderde 14 dagen te Burnt Island; een lading van 3500 tons bauxite werd te Rotterdam in zestien uren gelost.

Deze voorbeelden kunnen met vele andere worden aangevuld. Bedenkt men, dat Rotterdam primair is „doorvoerhaven” of wil men „gateway to the Hinterland”, wat meebrengt, dat het havenverkeer steeds voor het overgrootste deel zal bestaan uit massale lading, die met trampschepen wordt aangevoerd, en let men op het verschil in despatch in Engelsche havens en te Rotterdam, dan wordt het duidelijk waarom de trampreeder tegenwoordig gaarne 6 d. per ton vrachtreductie verleent, wanneer hij hierdoor de lossing van zijn schip te Rotterdam verzekert. Nog sterker spreekt de voorkeur voor niet-Engelsche havens uit de vrachverhooging van 3/6 per ton boven de „continental” freights, welke de Conference imperatief voorschrijft ten aanzien van het vervoer van grondnoten van West-Afrika naar London River & Mersey, 4/6 voor London Docks en havens in het Bristol Kanaal en 2/6 voor alle andere Engelsche havens.

Natuurlijk mag het stukgoederen-verkeer niet worden verwaarloosd; dat zulks niet geschiedt is bekend. Er behoort echter moed toe om — zooals in meergenoemde artikelen is geschied — de stelling te verdedigen, dat ten aanzien van faciliteiten voor de lossing van lijnbooten de outillage in de Rotterdamsche haven onvoldoende is. Men stelle deze vraag aan de lijnrederijen; het antwoord is niet twijfelachtig. Een vergelijking tusschen de nieuwe dokken in Londen en Liverpool en de havens te Rotterdam gaat niet op, daar het karakter der havens fundamenteel verschilt. Dit is de roode draad, die door het betoog van de bestrijders der Rotterdamsche haven loopt; de onjuiste praemisse, die noodzakelijk tot volkomen foutieve conclusies moet leiden.

Wij hebben met opzet ons bewijs-materiaal ontleend aan officieele Engelsche rapporten, opgesteld door vertegenwoordigers uit de kringen van handel, nijverheid en scheepvaart. Volkomen bevoegde beoordeelaars derhalve, die echter unaniem tot de conclusie komen „that the facts which have been set out, constitute in our opinion a prima facie case for a complete investigation into the causes of higher costs and diminished services at British ports, as compared with Continental ports in order that remedies may be found and applied. Such investigation will necessarily cover all aspects of the problem, including that of labour and each aspect should be studied by those primarily concerned. There should be co-ordination of effort, if practical results are to be achieved. With this object we therefore submit the present review of facts to the constituents of the Co-ordinating Committee for their full consideration and propose to publish our report as we think that the facts disclosed cannot be too soon or too widely appreciated.

Deze conclusie laat aan duidelijkheid niet te wenschen; zij toont aan hoe misplaatst en onoordeelkundig de jongste aanvallen op Rotterdam's haven zijn en tevens dat „Britisher” — de echo van den zich rasechten Rotterdammer — noemenden auctor intellec-

tualis der gewraakte artikelen — „plus anglais que les Anglais eux-mêmes” is, waar het geldt de verdediging der in vele opzichten min-gunstige Engelsche haventoestanden.

Mag het rapport der „Traders' Co-ordinating Committee” aanleiding zijn om te verslappen waar het geldt te streven naar verbetering en uitbreiding van Rotterdam's haven en Rotterdam's havenbeweging? Natuurlijk luidt het antwoord ontkennend. Zoo ooit, dan geldt hier „stilstand is achteruitgang”. Met het schrijven van deze beschouwing bedoelen wij dan ook niet anders, dan het rechtzetten van geheel onjuiste conclusies, die helaas hebben geleid tot een even misplaatst als onverdienden aanval op de Rotterdamsche haven, een aanval, die geen steun vindt in de feiten en waarmede „Britisher's” berichtgever de zaak, die hij meende te dienen, in werkelijkheid het tegenovergestelde van een dienst heeft bewezen.

Rotterdam, December 1926.

C. V.

DE NIEUWE REGELING VAN DEN RIJKS BETALINGSDIENST.

De in den loop van het vorig jaar begonnen en thans voltrokken reorganisatie van den Rijksbetalingsdienst was een gevolg van het streven om vereenvoudiging te brengen in het beheer van 's Rijks kas. Eene vereenvoudiging, waarmede evenwel niet zoozeer administratieve als wel economische voordeelen werden nagestreefd.

Een groot kasbeheer kan slechts dan zuinig worden gevoerd, wanneer de beheerder op elk moment zijn kaspositie geheel kan overzien. Bij zaken en bedrijven, wier werkingssfeer beperkt is, is dit geen moeilijk probleem. Bij grootbedrijven, bijv. bankinstellingen met talrijke filialen, wordt de complicatie reeds grooter. Maar bij den Staat met zijn in talloze deelen uiteenvallende kas — behalve de zeer talrijke postkassen, die tot voor kort deel uitmaakten van de Staatskas, zijn er over den lande nog een 1000 tot 1100 comptabele ambtenaren verspreid, die allen een gedetacheerd deel der schatkist onder hun beheer hebben — wordt het kasbeheer werkelijk tot een moeilijk probleem. Immers het gaat er om, dat elk dezer kassen niet grooter zij dan voor den dienst strikt noodzakelijk is, opdat het totaal der kasmiddelen van den Staat, hetwelk gewoonlijk toch reeds een respectabel bedrag vertegenwoordigt; het noodzakelijk minimum niet overschrijdt, want de hoeveelheid aan kasmiddelen heeft onmiddellijk invloed op het bedrag aan Schatkistpapier, dat moet worden uitgegeven en daardoor op den post „rente van vlottende schuld”. Het zoo veel mogelijk inkrimpen der hoeveelheid kasmiddelen is dus een vorm van het streven naar bezuiniging.

Overigens waren ook de aan het kasbeheer verbonden werkzaamheden, vooral in de laatste jaren, als gevolg van de vermeerderde overheidszorg, zoozeer toegenomen, dat eveneens op dien grond vereenvoudiging dringend noodig was geworden.

Het doel werd voornamelijk bereikt door toepassing van centralisatie en betaling door verrekening, waarmede gepaard ging, inkrimping der kassen door opheffing der betaalmeesterskantoren en betaalbaarstelling op de postkantoren.

* * *

Onder de vroegere werkwijze verzorgde elk Departement van algemeen bestuur of onderdeel daarvan, zijn eigen betalingen.

Dit geschiedde in hoofdzaak door de afgifte van assignaties en andere betalingsstukken, betaalbaar op de betaalmeesterskantoren. Deze kantoren waren gevestigd op de 22 voornaamste plaatsen van het land. Was een crediteur van het Rijk niet woonachtig in een dier standplaatsen, dan ontving hij eene assignatie, betaalbaar bij een nabij gevestigden betaalmeester, en werd zoo'n betalingstuk voor rekening van dien betaalmeester overgewezen op de kas van den ter woon-

plaats van den crediteur gevestigden ontvanger der directe belastingen.

De departementen gaven van de afgifte der betalingstukken kennis aan de Generale Thesaurie, welke administratie zorg droeg voor adviseering der betaling aan den betaalmeeester.

De ontvangsten voor het Rijk geschieden eveneens voor een groot deel door storting in de kassen van de betaalmeeesters. Voorts werden in de betaalmeeesterskassen overgestort overtollige kasgelden, afkomstig van andere beheerders van Rijkskassen met name van Ontvangers der directe belastingen enz., Ontvangers der registratie, Ontvangers der loodsgelden, Directeuren van Gevangenissen en Rijkswerkenrichtingen, Kassiers van Staatsbedrijven, Hypotheekbewaarders, Rentmeesters der Domeinen, Griffiers van Gerechten, enz. enz.

De subsidieering van deze kassen geschiedde van uit de betaalmeeesterskassen. De betaalmeeesters werden gesubsidieerd door de Nederlandsche Bank, als kassier van het Rijk, en omgekeerd brachten de betaalmeeesters hunne overtollige kasgelden bij deze instelling over.

De Nederlandsche Bank verrichtte in evengenoemde functie natuurlijk eveneens betalingen voor het Rijk en ook nam zij stortingen ten behoeve van het Rijk in ontvangst.

Al de zooveen genoemde kassen der verschillende Rijkscomptabelen, met inbegrip van de postkassen en de Nederlandsche Bank als Rijkskassier, vormden één geheel en werden samengevat onder de benaming *'s Rijks kas*.

Aan den geschetsten toestand kleefden velerlei bezwaren.

Vooreerst was er verscheidenheid in de opdrachtgeving tot betaling.

Doordat elk departement of onderdeel daarvan zijn eigen betalingen regelde — zij het ook met kennisgeving aan de Generale Thesaurie — werden in allerlei vorm betalingsstukken afgegeven, hetgeen de administratie noodeloos bemoeilijkte en de controle verzwaarde.

Een ander bezwaar was de groote verscheidenheid van kashouders, welke onder velerlei benamingen hunne functie van Rijkskassier uitoefenden.

Een en ander belemmerde een goed overzicht en dit bracht mede, dat steeds een belangrijk bedrag aan geldmiddelen als gezamenlijke kasvoorraad bij die comptabelen beruiste. Alleen voor de betaalmeeesterskassen bedroeg die doorlopende kasvoorraad gemiddeld f 5.000.000,—.

En eindelijk was aan den ouden toestand het zwaar verbonden, dat meestal betaling in contanten werd toegepast, hetwelk veelvuldige geldverplaatsing en ook al weer het in voorraad hebben van een belangrijk bedrag aan kasmiddelen teweeg bracht.

* * *

Om aan de genoemde bezwaren tegemoet te komen werd in drieërlei richting verbetering gezocht.

Vooreerst werd de opdrachtgeving tot betaling geconcentreerd bij een bureau, dat ter Generale Thesaurie in den loop van 1925 werd ingesteld, genoemd „Rijksbetalingsdienst”, met het gevolg, dat thans alle betalingsaanvragen der departementen in één centraal punt samenvloeden en aldaar worden verwerkt. De werkwijze van dit bureau is geheel gemechaniseerd.

Voorts werd een aanvang gemaakt met inkrimping van het aantal kashouders door opheffing der betaalmeeesterskantoren en werden de betalingen in contanten voor het meerendeel overgebracht bij de postkantoren (postcheque- en girodienst). En eindelijk werd in de plaats van betaling in contanten de betaling door verrekening zooveel mogelijk doorgevoerd.

Van de concentratie is het gevolg, dat thans de verschillende betalingsaanvragen in een centraal punt — den Rijksbetalingsdienst van de Generale Thesau-

rie — samenkomen en de daaruit voortvloeiende opdrachtgeving tot betaling door dien Rijksbetalingsdienst wordt overgebracht naar het Centrale Postgiro-kantoor. Daarnaast kwamen nog twee regelingen tot stand, welke verkleining van kassen en vermindering der geldcirculatie tot doel hadden; de eene betreft de geldelijke verhouding van de post kassen tot 's Rijks kas, de andere, de verrekening van wederzijdsche vorderingen en schulden tusschen Rijk en Gemeenten.

Zoals hiervoor reeds werd aangegeven, maakten de postkassen met de kassen van de andere Rijkscomptabelen gezamenlijk één geheel uit onder de collectieve benaming 's Rijks kas.

De nieuw ontworpen regeling bracht hierin verandering. Zij gaf de kas van het Staatsbedrijf der P. T. en T. (uiteenvallende in de kassen van alle postkantoren) zelfstandigheid door haar in rekening-courantverhouding te plaatsen ten opzichte van 's Rijks kas, met invoering van wederzijdsche rentevergoeding.

In die rekening-courant komen nu mede tot uitdrukking de subsidies, die de postkassen van het Rijk via de Nederlandsche Bank ontvangen en de overstortingen van de postkassen via die instelling in 's Rijks kas. Deze subsidies en overstortingen hebben nu, zoals vanzelf spreekt, onmiddellijk invloed op de rentevergoeding, hetwelk voor beheerders van postkassen een prikkel is, om hun geldvoorraad tot een zoo klein mogelijk bedrag te beperken. Beoogde regeling, welke tevens bepaalde, dat de Postcheque- en Girodienst een rekening zou openen bij de Nederlandsche Bank ten behoeve van de onderlinge overmakingen tusschen rekeninghouders bij de Nederlandsche Bank en bij den Postcheque- en Girodienst,¹⁾ trad 1 Januari 1926 in werking, en werd onlangs volledig doorgevoerd.

De mede ter hand genomen speciale regeling van het betalingsverkeer tusschen Rijk en Gemeenten maakte het noodig om nevens den Postcheque- en Girodienst en de Nederlandsche Bank nog een Centraal Instituut van verrekening in te schakelen, waarvoor de keuze viel op de Bank voor Nederlandsche Gemeenten.

* * *

De wijze waarop thans bij den Rijksbetalingsdienst van de drie hiervoren genoemde instellingen, Postcheque- en Girodienst, Nederlandsche Bank en Bank voor Nederlandsche Gemeenten, wordt gebruik gemaakt, moge voor elk harer afzonderlijk, in het kort blijken uit het volgende:

Betalingen Postcheque- en Girodienst.

De verschillende departementen of rijksinstellingen zenden bij de Generale Thesaurie (bureau „Rijksbetalingsdienst”) aanvragen in tot het doen van betalingen per giro of per cheque ten laste van de schatkistpostrekening. De betrekkelijke betalingsopdrachten worden in den regel nog denzelfden dag door den beheerder der Schatkistpostrekening bij den Postcheque- en Girodienst overgebracht. Deze dienst geeft van de volbrachte betaling kennis aan de Generale Thesaurie.

De ontvangsten op de Schatkistpostrekening zijn in hoofdzaak giro-overdrachten, afkomstig van de postrekeningen der Rijkscomptabelen, welke op vastgestelde tijden vier maal 's maands op die wijze hunne postrekeningen tot het noodzakelijk minimum moeten terugbrengen. De saldi op de postrekeningen der Rijkscomptabelen betreffen in den regel ontvangsten van een bepaald dienstvak, (bijv. de ontvangers der belastingen).

Voor zoover de giro-overdrachten der comptabelen niet toereikend zijn om het creditsaldo van de Schatkistpostrekening op het voor de te effectueeren betalingen noodzakelijk minimum te houden, geschiedt verdere aanvulling door de Nederlandsche Bank in opdracht van de Generale Thesaurie.

¹⁾ [Verg. p. 902 in het No. van 13 Oct. II. — Red.]

Betalingen bij de Nederlandsche Bank.

De betalingen ten bate en ten laste van het Rijk bij de Nederlandsche Bank vloeien voort uit de functie van Rijkskassier, aan deze instelling laatstelijk bij de Bankwet 1919 opgedragen. Die betalingen hebben plaats ingevolge haar door de Generale Thesaurie gedane opgaven en kunnen zoowel geschieden door middel van giro als door overmaking in contanten.

De opheffing der betaalmeesterskantoren bracht geen wijziging in de door de Bank toegepaste werkwijze; alleen onderging de betaling per bankcheque uitbreiding; deze wijze van betaling werd trouwens reeds toegepast — zij het op beperkter schaal — tijdens de sluitingsperiode van den Postcheque- en Giro-dienst (October 1923—October 1924.)

De Nederlandsche Bank geeft de Generale Thesaurie kennis van de bij haar plaats gehad hebbende betalingen ten behoeve van het Rijk en zij doet daarvan als Rijkscomptabele rekening en verantwoording aan de Algemeene Rekenkamer.

Volledigheidshalve zij nog vermeld dat in het algemeen de grootere betalingen en de overstortingen door Rijkscomptabelen geschieden bij de Nederlandsche Bank; voor de kleinere posten wordt als regel gebruik gemaakt van den Postcheque- en Giro-dienst.

Betalingen bij de Bank voor Nederlandsche Gemeenten.

Deze betalingswijze vloeit voort uit de bij Kon. Besl. van 28 Maart 1925 Stbl. No. 125 tot stand gekomen regeling, welke ten doel heeft de afdoening der wederzijdsche vorderingen en schulden tusschen Rijk en Gemeenten te bewerkstelligen door verrekening. Voor die verrekening wordt gebruik gemaakt van de Bank voor Nederlandsche Gemeenten. Deze instelling opent voor iedere gemeente eene administratieve rekening, waarop zij de van de Generale Thesaurie opgegeven bedragen ten laste of ten bate der gemeenten aantekent. De gemeenten zijn vrij om de op hare rekening geboekte posten onmiddellijk af te wikkelen, hetzij door overmaking aan de Bank ten vervalde van aan het Rijk verschuldigde bedragen, hetzij door aan de Bank toezending te verzoeken van de op hare rekening tegoed geschreven bedragen. Bij te late afwikkeling wordt rente berekend.

Er zijn echter vele gemeenten die bij de Bank eene rekening-courant-overeenkomst hebben gesloten, waardoor de vereffening der hierbedoelde betalingen wel op de meest eenvoudige wijze tot stand komt, nl. door boeking van de administratieve rekening in de rekening-courant.

De categorieën van wederzijdsche betalingen tusschen Rijk en gemeenten, die voor verrekening in dezen vorm in aanmerking komen, worden ingevolge voormeld Kon. Besl. door den Minister van Financiën aangewezen.

Tot dusverre bepalen zij zich nog in hoofdzaak tot de belastinguitkeeringen, de uitkeeringen ingevolge de wet van 1897 en de door gemeenten verschuldigde annuïteitsbetalingen ingevolge de Woning- en Landarbeiderswet. Het ligt evenwel in de bedoeling om ook de overige betalingen tusschen Rijk en gemeenten, welke tot de bemoeiingen der verschillende Departementen van Algemeen Bestuur behooren, geleidelijk zooveel mogelijk in de regeling te betrekken.

* * *

Behalve de besproken wijzen van betaling, waarbij de drie vorengenoemde instellingen hare medewerking verleen, hebben ook nog tal van betalingen plaats door tussenkomst van verschillende andere Rijkscomptabelen. Die betalingen betreffen voornamelijk ontvangsten ten behoeve van 's Rijks kas, welke tot afzonderlijke takken van dienst behooren en ingevolge de bestaande voorschriften uitsluitend aan de daarvoor aangewezen comptabelen moeten worden voldaan. Dit geschiedt bij voorkeur door overmaking op de postrekeningen dier comptabelen, welke hunne ontvangsten op geregelde tijden overbrengen in het

tegoed van 's Rijks Schatkist, hetzij bij den Postcheque- en Giro-dienst, hetzij bij de Nederlandsche Bank.

De betaling van college- en examengelden i.z. Hooger Onderwijs bijv. geschiedt op de postrekening van de betrekkelijke Universiteit; zegel-, registratie- of successierechten worden voldaan bij den Ontvanger der registratie; belastinggelden worden betaald bij den betrokken Ontvanger der Dir. belastingen, hetzij in contanten, hetzij per postgiro.

Overigens opent de nieuwe regeling van den Rijksbetalingsdienst nog meer uitzicht op vereenvoudiging.

Intusschen is thans reeds een niet onaanzienlijke besparing op kasmiddelen bereikt, waarmede niet alleen de Schatkist, maar ook het algemeen circulatiesysteem is gediend.

W. SOMERS.

DE ONTWIKKELING DER EXPORT-CREDIETVERZEKERING.

II (Slot).

Ten slotte kwam in de lezing van den heer Nixon ter sprake de quaestie op welk tijdstip de schadevergoeding betaald moet worden. Een credietverzekeraar betaalt eerst, wanneer de definitieve cijfers van het verlies bij insolventie vaststaan. De afwikkeling van een claim op den insolventen debiteur kan langen tijd in beslag nemen en gedurende dezen tijd heeft de verzekerde of zijn bankier (in dit Engelsch milieu vergeve men mij deze karakteristieke Engelse uitdrukking) „to carry the baby”, totdat het oogeblik is aangebroken, waarop de credietverzekeringspolis betaalt.

Het Engelsche Export Credit Scheme is een garantie voor de richtige betaling op den vervaldag zonder meer en treedt dus in werking ook vóórdat de debiteur is uitgewonnen.

De kwestie van directe schadeloosstelling wanneer op den vervaldag door den afnemer geen betaling geschiedt, is inderdaad een belangrijk punt, en ik geloof, dat hier de credietverzekeringsmaatschappijen eerder hun politiek zullen kunnen verbeteren, dan waar het gaat om dekking van het „catastrophe-risk” (wanneer zij dat ten minste alleen moeten klaar spelen), of wat betreft de verzekering van lange crediettermijnen. Ik stel intusschen voorop, dat in de practijk van de veelvuldig in den breede uitgemeten bezwaren van een betaling door de credietverzekering eerst wanneer de cijfers van het definitieve netto-verlies zijn komen vast te staan, mij niet veel gebleken is. Er verloopt weliswaar een zekere tijd tusschen de non-betaling en de schadeloosstelling, maar wanneer dit al te lang gaat duren, wordt door den credietverzekeraar een voorschot gegeven, of wel wordt de claim getaxeerd en bij schikking afgedaan. Overigens moet men niet uit het oog verliezen, welke technische bezwaren er voor de maatschappijen bestaan, de zekerheid, die een polis geeft, meer het karakter van een garantie te geven. Immers, bij een dergelijke afwikkeling van claims, zou er in verhouding tot hetgeen definitief aan schade-penningen wordt uitbetaald, een veel te groot deel van de beleggingen der verzekering-maatschappijen en haar reserve-fondsen liquide gehouden moeten worden, en dus voor andere doeleinden moeten worden gebruikt, dan waartoe beleggings- en reserve-fondsen nu eenmaal dienen.

Vreemd genoeg spreekt de heer Nixon niet over deze moeilijkheid, en het is daarom dubbel de moeite waard, hier dit punt nog eens naar voren te brengen. Hij verwijst wel naar de practijk der credietverzekeringsmaatschappijen in Amerika, waar men bij het sluiten van een credietverzekering een polis kan krijgen met of zonder „collecting-service” (dit laatste tegen een verhoogde premie). In het laatste geval krijgt de polis meer het karakter van een garantie, en treedt de maatschappij in den faillieten boedel van den insolventen debiteur als eischer op. De verwijzing naar dit voorbeeld gaat echter niet op, aangezien de maatschappijen in Amerika alleen maar den

binnenlandschen handel verzekeren, en daarvoor dus eerder een dergelijke rol op zich kunnen nemen, dan voor den exporthandel. Meer zin had het dus gehad, wanneer de heer Nixon verwezen had naar de „American Manufacturers Foreign Credit-Exchange”, een instelling, die op onderlinge basis credietverzekering voor haar leden ter hand heeft genomen. Ook dit voorbeeld is echter niet geheel van toepassing. In de eerste plaats omdat het een instelling op coöperatieve basis is, en bovendien haar geheele karakter zoo specifiek Amerikaansch is, dat in het algemeen men het er over eens is, dat zij niet in Europa toe te passen is. Omdat men echter wel eens uit dit voorbeeld van de „Credit-Exchange” verkeerde conclusies trekt, zijn hier de volgende bijzonderheden over deze instelling medegedeeld:

Haar oorsprong is gelegen in de poging, voor de Amerikaansche industrie met één slag een exporthandel op te richten. Daartoe verbonden zich onder de energieke leiding van den heer G. Meyercord eenige industrieële ondernemingen, al hun ervaringen op het gebied van export aan elkander mede te deelen. De aangesloten leden krijgen dus een soort van opgave van betrouwbare buitenlandsche adressen, en de verliezen, die men uit hoofde van het credietrisico op dezen handel lijdt, worden onderling gedragen. Hieruit zal het den lezer reeds duidelijk zijn, dat een dergelijke altruïstische Export-club niet spoedig in Europa navolging zal vinden. Overigens zijn er belangrijke categorieën van industrieële exporteurs, die zich in principe bij de „credit-exchange” niet aan willen sluiten, zoodat, hoewel over het algemeen genomen het werk van Meyercord een succes kan worden genoemd, dit toch niet overdreven groot moet worden voorgesteld.

De eenzame voorvechter van dit onderlinge credietverzekeringssysteem in Engeland is de heer A. H. Swain, een geslagen vijand van de Trade Indemnity, wiens in het voorgaande jaar gepubliceerde geschriftje „Commercial Credit Risks” in Engeland weinig au sérieux genomen is.¹⁾ De heer Swain is na dien tijd door de Engelsche Staatscommissie nog in de gelegenheid gesteld zijn plannen nader te verdedigen, maar de commissie bevond van dit systeem „that the bulk of the evidence which we have received from traders is not favourable to it”.

Nu wij toch over de mogelijkheid spreken van een coöperatieve basis voor exportcredietverzekering, moge hier volledigheidshalve vermeld worden, dat in Frankrijk onafhankelijk van het Amerikaansche voorbeeld coöperatieve credietverzekering beproefd is. Nadat eenige andere onderlinge credietverzekeringsschappijen weinig succesvol werkzaam waren geweest, is in 1923 te Lyon opgericht „L'Assurance Française de Crédit”²⁾, die voor den binnenlandschen handel en voor export op onderlinge basis verzekert het credietrisico voor verschillende industrieën uit het Z.W. van Frankrijk. Aangesloten zijn Fabricants de Soieries, Métallurgistes, Entrepreneurs rubanniers, Fabricants de Peignes, Fabricants de doublures.

De gepubliceerde cijfers over de werkzaamheden van deze instelling toonen echter aan, dat de omvang van haar zaken nog geen groote afmetingen heeft aangenomen. De aangesloten leden zeggen echter, dat het systeem hun wel bevalt en de vereeniging is tot op heden in leven gebleven.

Evenals in het algemeen van coöperatieve verzekering gezegd kan worden, dat zij als universeele verzekeringsvorm niet aanbevelenswaardig is, maar in enkele speciale gevallen door bijzondere omstandigheden bij uitstek geschikt kan zijn, zoo zal het ook wel met coöperatieve credietverzekering gesteld zijn. Zonder haar bestaansrecht voor bijzondere gevallen te

¹⁾ Zie de recensie in Econ.-Stat. Ber. No. 506, 9 Sept. 1925, pag. 785.

²⁾ Zie voor bijzonderheden François Boisson, Rapport présenté au Congrès des Conseillers du Commerce Extérieur de Lyon (October 1924).

ontkennen, lijkt het mij onjuist er een panacée in te zien zoals de heer A. H. Swain dat doet. In Frankrijk zien de oprichters van de Lyonsche onderlinge zeer goed in, dat zij zich niet buiten de grenzen van zekere locale belangen moeten bewegen.

Ik moge deze losse opmerkingen besluiten met er op te wijzen, dat verwant met de coöperatieve exportcredietverzekering is de coöperatie bij het verschaffen van informatie's over credietwaardigheid van afnemers, d.i. dus feitelijk de Amerikaansche „credit-exchange” zonder verzekering. In Amerika vindt dit systeem toepassing in de „National Association of Credit-men”, welke vereeniging ongeveer 30.000 leden telt. De „Credit-man” is degene, die in een Amerikaansche commercieële organisatie zich uitsluitend occupeert met de beoordeeling aan welke klanten er crediet zal worden gegeven, tot welke bedragen en op welke condities. Op het oogenblik heeft deze uitwisseling tusschen de leden van informaties over credietwaardigheid niet meer alleen plaats wat betreft de „domestic trade”. Reeds 200.000 buitenlandse namen zijn in haar administratie genoteerd. De internationale Kamer van Koophandel heeft krachtens een resolutie van het Congres te Brussel in 1925, waar Ernst B. Filsinger op deze Association de aandacht vestigde¹⁾, deze materie in studie genomen, zoodat wij binnenkort wel meer zullen hooren over de mogelijkheid van een internationale samenwerking op dit gebied.

Een klein begin met uitwisseling van informaties is onlangs gemaakt door eenige Manchester-fabrikanten onder de auspiciën van de Federation of British Industries. Hier worden echter niet de namen van de credietwaardige afnemers opgegeven, maar alleen de niet-credietwaardige of minder betrouwbare.

De credietverzekeringsschappijen zullen in de pogingen van Filsinger, van de Internationale Kamer van Koophandel en deze Manchesterfabrikanten, zeker geen element van concurrentie vinden. In plaats van maatregelen, die credietverzekering overbodig maken, zullen zij er een medewerking in zien om de credietverzekering hechter te grondvesten en te vervolmaken tot een assurantie, die evenzeer algemeen in zwang zal komen als de brand- en transportverzekering.

DEN DOOREN DE JONG.

HET MIDDENSTANDBANKWEZEN.

Vele bankiers zullen met belangstelling het artikel van Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart in de Econ.-St. Ber. van 15 Dec. jl. hebben gelezen en het in algemeen zinn met den hooggeleerden schrijver eens zijn. Het komt mij echter voor, dat eenig commentaar op sommige gedeelten van zijn beschouwingen niet achterwege mag blijven.

Prof. Verrijn Stuart hoopt, dat de Commissie onder praesidium van den Thesaurier-Generaal haar taak breder zal opvatten en niet alleen een antwoord zal geven op de vraag, of een reorganisatie van het Middenstandsbankwezen, zooals de Regeering zich die voorstelt, bereikbaar is, maar ook een duidelijk antwoord zal geven op de meer principieele vraag, of het Middenstandsbankwezen hier te lande een eigen terrein van werkzaamheden heeft van genoegzamen omvang en of het mogelijk moet worden geacht om dit terrein op loonende wijze te bewerken. De Schrijver meent, dat het antwoord op de eerste dezer vragen niet moeilijk te vinden zal zijn. „Al zijn de grenzen van het begrip middenstand eenigszins vaag, zoo lijdt het toch wel geen twijfel, of er zijn tal van kleine ondernemers (winkeliers, kleine fabrikanten en grossiers, e.d.), die behoefte hebben aan bedrijfscrediet en bij de groote banken met hun wijdvertakt provinciaal filiaalnet niet terecht kunnen. De kleine credieten toch, waarom het hier gaat, zijn voor de groote bank weinig aantrekkelijk”.

¹⁾ Zie International Chamber of Commerce. Third Congress. Group Sessions. Brochure No. 43 pagina 22—29.

Deze bewering nu zullen velen met mij niet dadelijk willen onderschrijven. Zij heeft als stelling gegolden voor de oprichting van verscheidene middenstandsbanken, maar heeft naar veler opinie thans afgedaan. De middenstanders (ik heb hierbij niet het oog op de allerkleinsten, want deze hooren bij de voorschotbanken thuis) kunnen voor de bevrediging hunner credietbehoefte thans zeer goed terecht bij de grootere bankinstellingen. Het is onnoodig, dat voor hen aparte banken moeten bestaan. Juist om het wijdvertakte provinciale en dikwijls ook stedelijke filialennet (de schrijver doet het voorkomen of zulks een belemmering zou zijn) is credietverleening aan den kleinen man mogelijk geworden. Immers diens zaken kunnen ter plaatse aan het filiaal behandeld worden, waar men alle gelegenheid heeft de persoon of zaak te beoordeelen.

Naar mijn meening zullen verschillende te goeder naam bekende instellingen bereid zijn een gewillig oor te leenen aan de credietaanvragen van winkeliers, kleine fabrikanten, grossiers enz., mits deze aanvragen op deugdelijken grondslag berusten. Ik zie niet in, waarom een contact met de middenstandsorganisaties (die zelf dikwijls over veel geld beschikken, dat bewaard of belegd moet worden) met de grootere banken niet mogelijk zou zijn. En waarom zou een behoorlijk geleide „middenstands-credietafdeeling” annex aan het bedrijf eener groote bankinstelling niet loonend kunnen zijn? Aan credieten van f 10.000,— en minder is ook zonder bijverdienste in den vorm van effectenorders, valutazaken, emissies e.d. te verdienen en zeer zeker, wanneer men vele van deze credieten naast elkaar heeft loopen. Aan de grootere bankinstellingen, die in verband met de toeneming van het clearing- en giroverkeer hun kasloketten minder bevolkt zien dan vroeger, zullen de kleinere klanten welkom zijn. En waar de groote bank niet alleen van de kleine klanten behoeft te bestaan, zal zij als regel goedkoopster kunnen zijn dan de middenstandsbank, die er uitsluitend van moet leven.

Prof. Verrijn Stuart wijst er verder op, dat de middenstandscredietverleening niet bijzonder riskant behoeft te zijn, indien maar zekere algemeene beginselen van goed bankbeleid in acht worden genomen. Het crediet moet kort zijn en mag slechts dienen voor de voorziening in de behoefte aan vlottend kapitaal. Er moet deugdelijke contrôle zijn enz. De beginselen zijn eenvoudig en men moet er niet van afwijken. Ik zou hierbij willen aanteekenen, dat in theorie alle bankzaken eenvoudig zijn en zij moeten dit ook zijn, omdat zij anders voor den handel niet zouden deugen. Het is echter niet zoo eenvoudig als de schrijver wel meent, om het verloop van een crediet in de hand te houden. In de praktijk is het dikwijls moeilijk om het juiste moment van de opzegging van een crediet te bepalen. Meermalen kan men niet zien aankomen, dat het met den cliënt of zijn zaak misgaat. Ziet men dit wel, en executeert men hem te snel, dan loopt men de kans, dat men hem niet alleen te gronde richt, maar ook dat men een deel van eigen geld niet terug ziet. En hoe moeilijk is het om te bepalen, of men al dan niet nieuw geld in de zaak zal steken om het verlorene terug te krijgen. Doet de Regeering met de nieuwe garantie voor de A.C.B. iets anders dan een poging het oude geld terug te krijgen? En is er iemand, die met zekerheid kan zeggen, hoe deze poging zal afloopen?

De schrijver meent verder, dat een gezond middenstandscrediet een bepaald maximum moet hebben, afhankelijk ook van de innerlijke kracht van de bank zelf; a priori is niet uit te maken of die 20 of 25 mille moet zijn. Het is tot op zekere hoogte een kwestie van willekeur.

M.i. moet bij alle credietverleening, ook dus door niet-middenstandsbanken, een maximum bepaald worden. Dit geschiedt in de praktijk dan ook altijd en is niet een bijzondere eisch voor de middenstandsbanken. Geen enkel crediet toch mag verleend worden

tot een hooger bedrag, dan de credietwaardigheid van de persoon of zaak van den aanvrager, het object of de aard der transactie toelaat, terwijl het risico de innerlijke kracht van een bank nooit te boven mag gaan. Zonder twijfel zal het feit, dat er een niet te hoog maximum is, remmend werken op bank en credietnemer. Dit maximum mag echter nooit een willekeurige maximum zijn, maar dient in elk geval (dus bij elken cliënt) afzonderlijk bepaald.

Naar mijn meening kan het middenstandscrediet als zoodanig gerust verdwijnen en kunnen de bestaande banken grootendeels zonder bezwaar zijn taak overnemen. Zooals Prof. Verrijn Stuart terecht opmerkt, dient het middenstandscrediet geen philanthropisch karakter te dragen, maar dan vervalt ook de laatste reden tot het instandhouden der afzonderlijke middenstandsbanken. Wil men den „kleinsten” man helpen, late men dan zoo noodig de voorschotbanken reorganiseeren of uitbreiden. Men zij met een dergelijke reorganisatie echter voorzichtig, want ook den kleinen man dient credietneming niet te gemakkelijk gemaakt te worden. Er zijn reeds te veel winkeliers en fabrikantjes of wat zich daarvoor uitgeeft.

H. DE GOEDE.

* * *

Naschrift.

Op de bezwaren, door den heer de Goede aangevoerd tegen mijn artikel over het middenstandsbankwezen, moge hier een korte repliek volgen.

Vooreerst meent de schrijver, dat de middenstandsbanken geen eigen terrein hebben. In de bestaande credietbehoefte kan voldoende worden voorzien door de grootbanken, die niet slechts groote relaties zoeken, doch ook open zijn voor credietaanvragen van den kleinen man, voorzover deze op reële basis berusten.

Ook na de lezing van des schrijvers opmerkingen meen ik te moeten betwijfelen, of de grootbanken wel de aangewezen instellingen zijn om de credietbehoefte van den middenstand te bevredigen.

Wij zijn het erover eens, dat de verleening van kleine credieten, die geen bijverdiensten met zich brengen en relatief veel werk eischen, niet meer dan een bescheiden rendement zal opleveren. Zij zijn dus als zoodanig minder aantrekkelijk voor eene groote bankinstelling dan grootere credieten. De grootbank zal zich derhalve, als zij verstandig beheerd wordt, alleen dan in de richting der kleine credieten gaan begeven, wanneer zij geen andere, meer lucratieve uitzettingen kan vinden. Zulk een situatie nu doet zich alleen voor in tijden van slapte. Zoodra er echter levendigheid in zaken komt, zullen de kleine credieten voor de grootbanken aantrekkelijkheid missen. Zooals mij uit de ervaring meermalen is gebleken, zullen dan deze kleine credieten, voorzover reeds vroeger verleend, wegens de vele werkzaamheden, die zij eischen, worden gevoeld als een blok aan het been; zij leiden de aandacht af van de meer belangrijke transacties. Dat in zulk een tijd van eene regelmatige en systematische uitbreiding van de kleine credieten geen sprake zal kunnen zijn, zal wel geen betoog behoeven.

Zulk een gang van zaken nu is voor den middenstand ongewenscht en voor de grootbanken lastig en vervelend. Eene regelmatige verleening van kleine credieten is slechts dan te verkrijgen, wanneer deze wordt losgemaakt van de credietverleening aan grootondernemingen. Ook dan zal zij natuurlijk haar ups en downs kennen, doch los staan van de fluctuaties in het grootbankbedrijf.

Meent dus de heer de Goede, dat de grootbanken best kunnen en ook willen voorzien in de behoefte aan middenstandscrediet, zoo beaam ik het eerste, doch ik zet achter het tweede een groot vraagteken. Tijdelijk moge de middenstand bij de grootbanken volledige bevrediging kunnen vinden, op den duur moet uit de combinatie van groote en kleine credietverleening een toestand ontstaan, die voor geen der betrokken partijen bevredigend is.

Bij de beantwoording van de vraag, of middenstandscrediet al dan niet een moeilijk soort van crediet is, meent de heer de Goede, dat ik wat al te theoretisch ben geweest. Nu kan ik den schrijver mededeelen, dat ik niet slechts uit de boeken, maar ook uit de praktijk zeer wel weet, hoe moeilijk het kan zijn om het juiste moment voor opzegging van een crediet te kiezen. Doch hij zal niet willen volhouden, dat zelfs in theorie alle bankzaken eenvoudig en dus even gemakkelijk zijn. Steeds zal een crediet aan eene groote industriële onderneming wel moeilijker te beoordeelen zijn, dan een crediet op onderpand van groote stapelartikelen. Steeds zullen er dus aanmerkelijke verschillen zijn bij de opzegging en afwikkeling van verleende voorschotten. En de moeilijkheden van zulk eene opzegging hangen niet alleen af van het karakter van de onderneming, doch ook van de grootte daarvan. Niet, omdat de grootte in theorie zooveel aan het aspect der zaak zou veranderen, doch wel omdat in de praktijk de weerstand, die de bankier bij opzegging zal hebben te overwinnen, groter wordt in evenredigheid tot den omvang van de door hem met crediet gesteunde zaken. Zijn verantwoordelijkheid in maatschappelijk opzicht stijgt daardoor en de bankcliënt kan zich dan ook meer doen gelden.

Wat nu het middenstandscrediet vrij eenvoudig maakt, is, dat men met eene reeks van kleine credieten te doen heeft, die zich gemakkelijk volgens een vast schema laten behandelen. Eene rigoureuze credietpolitiek behoeft hier daarom op minder weerstand te stuiten, dan zulks bij verleening van groote credieten het geval is, omdat iedere individueele cliënt minder beteekenis heeft, dan zulks in het grootbankbedrijf het geval is.

Ten slotte is de heer de Goede erover gevallen, dat ik gemeend heb, dat het middenstandsbankwezen zich zou moeten houden aan een zeker maximum, boven hetwelk geen enkel crediet zou mogen stijgen. Daarover heerscht klaarblijkelijk misverstand. Het is mij natuurlijk zeer wel bekend, dat in elk bankbedrijf ten aanzien van praktisch elk crediet een maximum moet worden vastgesteld. Doch wat ik met het maximum voor het middenstandscrediet bedoelde, was eenvoudig dit, dat de middenstandsbanken ervoor moeten oppassen, geen crediet te gaan verlenen aan cliënten, die uit hoofde van den omvang hunner zaken bij de grootbanken thuishooren. Welke cliënten dat nu precies zijn? Daar ligt juist het element van willekeur. De een zal zeggen, dat ieder, die meer dan 25 duizend gulden noodig heeft, bij de middenstandsbanken niet thuis hoort. Een ander vindt dat bedrag te laag, een derde te hoog. Dat is nu eenmaal niet uit te maken en de vaagheid van het begrip middenstand leidt daar van zelf toe. Ook de meerdere of mindere kracht van de middenstandsbanken zelf is een factor van beteekenis bij het nemen van eene beslissing over dit punt.

Het maximum werd door mij dus niet bedoeld als een rem voor middenstandscredietnemers, want dat had ik waarlijk niet behoeven te vermelden, doch als middel om de middenstandsbanken te verhinderen het terrein der grootbanken te betreden.

G. M. V. S.

BUITENLANDSCHE MEDEWERKING. DE TERUGKEER VAN DENEMARKEN TOT DEN GOUDEN STANDAARD.

De heer L. Estrup te Kopenhagen schrijft ons:

Denemarken is ongeveer door zijn valuta-moeilikheden heen. In den loop van 1925 daalde de sterlingkoers van 26,86 tot 19,50 en eind Maart 1926 was hij reeds op een niveau van 18,50 beland. Toen daarop de koers zich heel langzaam bleef bewegen in de richting van de pariteit, waarvan hij nog slechts een fractie verwijderd was, achtte men het tijdstip gekomen voor een definitieven terugkeer tot den gouden standaard; temeer daar de wet van 15 December 1925, waarbij de Nationale Bank werd vrijgesteld van haar

plicht, de bankbiljetten tegen goud in te wisselen, met 31 December van dit jaar afloopt.

De nieuwe wet bepaalt, dat de Nationale Bank met ingang van 1 Januari 1927 opnieuw verplicht is, haar biljetten in te wisselen tegen goud, doch met dien verstande, dat de Bank tot eind 1927 slechts verplicht is tot „een zoodanige inwisseling, wanneer de biljetten worden aangeboden in posten van 28.000 kronen of veelvouden daarvan en dat de inwisseling kan geschieden tegen afgifte van een overeenkomstig bedrag in Deensch goudgeld, in goudbaren of goud in anderen vorm, berekend tegen een waarde van 2480 Kronen per KG. fijn goud.” De inwisseling tegen baar goud is de Bank slechts voor één jaar toegestaan, maar zal, naar men verwacht, zeker verlengd worden.

Zooals bekend keerde Zweden in 1924 tot den gouden standaard terug, zoodat de Zweedsche Rijksbank, evenals vóór den oorlog, haar biljetten tegen gouden munt inlost. In verband met de Scandinavische Muntunie ware het vanzelfsprekend geweest, indien de wet eenvoudig het oude bankoortrooi opnieuw van kracht had verklaard, zoodat ook Denemarken zijn bankbiljetten weer tegen gangbare gouden munt inlost. Wanneer men niettemin de voorkeur heeft gegeven aan een regeling zooals de Engelsche, dan is zulks het gevolg van twee oorzaken. In de eerste plaats is in de laatste jaren onder Noorsche economisten de vraag gerezen, of een terugkeer tot de Scandinavische munteenheid überhaupt wenschelijk is of dat men ten minste den vorm diende te veranderen. Door niet geheel terug te keeren tot den ouden vorm van goudinwisseling houdt Denemarken de vraag over de Noorsche Muntunie open, totdat de Skandinavische landen het daaromtrent met elkander eens zullen zijn geworden.

Daar komt bij, dat men van de zijde van de Bank of England sterk heeft aangeraden, dat Denemarken zich voorloopig op principieele gronden zou beperken tot het invoeren van een inwisseling tegen gouden baren. Men neemt aan, dat er reden is een stijgende vraag naar goud (bijv. door Indië en Rusland) te verwachten en dat de goudproductie in den loop van de volgende 15 jaren misschien ontoereikend zal zijn om aan deze vraag te voldoen. Ten gevolge hiervan wenscht men het risico, dat een grootere hoeveelheid goud als geld in den omloop zal verdwijnen, zooveel mogelijk te beperken, terwijl men tevens hoopt er door een internationale overeenkomst in te zullen slagen, een algemeene inwisseling in goudbaren te verzekeren. Zoodoende krijgt de vraag, welken vorm Denemarken kiest voor de inwisseling van zijn biljetten, een principieele beteekenis.

In den tijd, waarin de Nationale Bank zich het recht verzekert van een inlossing in baren, zal, naar men verwacht, het geheele probleem tot oplossing komen, zoodat men dan nog altijd kan beslissen of men het oude bankoortrooi weer van kracht zal maken of het veranderen zal.

Met het in werking treden van de nieuwe wet vervalt de in 1924 opgerichte valutacentrale en de valutarentsoening van den Rijksdag. Intusschen handhaaft men de bepaling, dat een ieder, die valuta wil koopen of verkoopen, de Nationale Bank hiervan uiterlijk één uur voor de noteering op de hoogte zal brengen. Bovendien rust op de bezitters van vreemde valuta de plicht, het Ministerie van Handel in te lichten over eventueele veranderingen in de bedragen, ten dienste van de jaarlijksche statistiek van de betalingsbalans op het buitenland.

Wat ten slotte het in 1925 opgenomen valutacrediet van 40 millioen dollar betreft, dit zal nu worden opgezegd. De Nationale Bank heeft hier nooit op behoeven te trekken en de onkosten aan rente en provisie zullen naar alle waarschijnlijkheid gedekt worden door het overschot van de Nationale Bank in de jaren 1924/26. -

AANTEKENINGEN.

Het Volkscredietwezen in Nederlandsch-Indië.

In het Octobernummer van „Koloniale Studiën” No. 5, 10e jaargang, wijdt Dr. J. H. Boeke eenige beschouwingen aan het volkscredietwezen in Nederlandsch-Indië, naar aanleiding van een artikel over hetzelfde onderwerp, in het Augustusnummer van genoemd tijdschrift, door Dr. H. M. Hirschfeld. Aangezien Dr. Hirschfeld ook in de „Economisch-Statistische Berichten” van 13 October 1926 het volkscredietwezen in Nederlandsch-Indië aan critiek onderwierp, ontleenen wij aan het betoog van Dr. Boeke, die Dr. H. op de belangrijkste punten bestrijdt, de volgende opmerkingen.

Dr. Boeke bepaalt zich in hoofdzaak tot twee problemen. In de eerste plaats bespreekt hij de soliditeit der afdelingsbanken en in de tweede plaats behandelt hij het vraagstuk der consumptieve credieten. In tegenstelling met Dr. H. is Dr. B. van meening, dat zelfs wanneer men aanneemt, dat inderdaad de verleende credieten voor consumptieve doeleinden worden aangewend, de soliditeit van de afdelingsbanken door de consumptieve credieten niet in gevaar wordt gebracht.

Wij citeren de volgende passage:

„Er stonden in de laatste vier jaren tegenover 2.159.000 leeners 32.700 tegen achterstallige debiteuren geveld vonnissen, 1,5 pCt. dus. Weinig is dat niet. Doch met het zich terugtrekken van het binnenlandsch bestuur uit het credietbeheer is de behoefte aan rechterlijken steun, in plaats van het overheidsgezag, tegen nalatige leeners grooter geworden en verder dan een rechterlijke uitspraak behoeft het gewoonlijk niet te komen. Het aantal executoriale vendities bedroeg in datzelfde tijdsverloop 1/20 van de vonnissen.

Het bedrag der afschrijvingen wijst evenmin op een belangrijk risico. In vijf jaren tijds, van 1921—1925, gedurende welke een bedrag van f 188.700.000 werd uitgezet aan gewone leeningen (geen rekening-courant credieten dus) moest f 995.000 worden afgeschreven, d.w.z. 0,5 pCt. En dit waren de jaren, waarin zich een abnormaal sterke conjunctuurwisseling voltrok. Ik zou denken, dat deze cijfers bij vergelijking met die van de grootbanken, die uitsluitend „productieve credieten” verleen, geen slecht figuur maken. De heer Hirschfeld hecht er echter weinig waarde aan. Hij wijst op het hoge achterstandscijfer, vooral op den achterstand van meer dan één jaar, die „practisch toch wel voor een groot deel bestaand verlies” beteekent en op het gevaar „dat het achterstandscijfer in werkelijkheid veel grooter is, als gevolg van het feit, dat vele credietnemers hunne credieten „aflossen” met de gelden, welke verkregen worden, doordat een of andere relatie een nieuw crediet opneemt”.

Laat ons daarom ook die achterstandscijfers eens onder de loupe nemen. Eind 1925 bedroeg de achterstand van de afdelingsbanken op Java en Madoera f 2.013.000 of 6,2 pCt. van het aan gewone leeningen uitstaand bedrag. Van dien achterstand was 28,4 pCt. ontstaan binnen één jaar nadat de leening was aangegaan, 22,8 pCt. 1—2 jaar, 13,5 pCt. 2—3 jaar en 35,3 pCt. 3 of meer jaar nadat de leening was aangegaan. Houdt men rekening met den regel dat de leeningen binnen één jaar, maar gewoonlijk in niet veel korteren tijd worden afgelost en met de bij de afdelingsbanken heerschende usance om, met slechts enkele dagen speling, elk bedrag, dat niet op of binnen den voor aflossing geldenden vervaltermijn is bepaald, als achterstand te beschouwen, dan behoeft alleen de achterstand over leeningen, die meer dan één jaar te voren zijn aangegaan, verder in aanmerking te worden genomen, een bedrag derhalve van f 1.442.000; alleen hierbij laat zich veronderstellen dat de debiteur min of meer ernstig in gebreke is. Het is er echter ver vandaan dat deze achterstand oninbaar zou zijn. Ook dat laat zich uit de jaarverslagen bewijzen. Einde 1923 bedroeg de achterstand op leeningen die vóór 1923 waren aangegaan f 1.949.000, einde 1924 bedroeg de achterstand op die groep leeningen f 1.239.000 en einde 1925 f 709.000. De verschillen bestaan niet geheel uit aflossingen, zij zijn mede het gevolg van afschrijvingen. Maar zelfs al brengt men het geheele bedrag aan afschrijvingen in mindering van die verschillen, dan nog blijven er bedragen van f 433.000 en f 413.000 als aflossingen over, wat allerminst op oninbaarheid wijst. En voorzover die achterstand oninbaar mocht blijken, is er een „reserve dubieuze debiteuren” om het verlies op te

vangen. Het jaarverslag vermeldt deze reserve niet afzonderlijk, dat is een leemte die zich uit plaatsgebrek laat verklaren. Zij bedraagt echter voor Java en Madoera ruim f 379.000. Wellicht is dat bedrag niet voldoende om het zuiver vermogen tegen afschrijvingen te beveiligen. Het wordt echter jaarlijks bank voor bank met zorg bepaald en, gesteld al dat het moest worden verdubbeld, dan zou dit globaal tegenover een zuiver vermogen dat einde 1925 ruim f 9 miljoen bedroeg, toch nog van geringe betekenis zijn.”

Naar aanleiding van de vraag, of er gevaar bestaat van schuldverlenging, die gemaskeerd wordt, doordat de eene inlander aflost uit de opbrengst van een nieuwe credietverleening aan een ander, merkt Dr. B. op, dat dergelijke transacties althans in het groot niet zeer waarschijnlijk zijn. Vooreerst niet, omdat het gros der leeningen niet ineens, maar in verschillende termijnen wordt afbetaald. Elke debiteur zou dus over een stel handlangers moeten beschikken, iedere handlanger zijn leening over een groep debiteuren moeten verdeelen. De intrige wordt dan wel wat ingewikkeld. Bovendien acht Dr. B. het veelvuldig voorkomen van dergelijke transacties niet erg aannemelijk, omdat het spel voor den debiteur wel aardig is, doch heel weinig aantrekkelijks biedt aan den nieuwen leener, die zijn crediet zou zien verdwijnen voor niets meer dan de bloote verwachting, dat de ander bereid zal zijn hem opnieuw te leenen en hem uit de leensom te voldoen. Ten slotte trachten zoowel het bankbeheer als de controle van de centrale kas steeds schuldvernieuwing zooveel mogelijk te voorkomen en, waar zij als misbruik bestaat, haar te bestrijden.

Wat voorts het euvel betreft, dat de afdelingsbanken in hoofdzaak consumptieve credieten zouden verleen, merkt Dr. Boeke op, dat, al maakt de theorie terecht een onderscheid tusschen consumptief en productief crediet, de toestanden in de inlandische huishouding van dien aard zijn, dat een dergelijk onderscheid in de practijk tot niets leidt.

„Gesteld een Inlander heeft zijn buffel geslacht om een slametan te vieren, tegen den tijd van de grondbewerking moet hij zijn vee aanvullen en hij gaat een leening aan voor aankoop van een karbouw. Die leening is dus productief. Indien hij echter zijn veestapel intact laat en voor het feest leent, is die leening consumptief. 1) Een ander eet zijn zaaijadi op en leent voor aankoop van bibit — productief crediet —; had hij echter zijn zaaijadi gespaard en had hij nu geld noodig om in den schralen tijd aan de kost te komen, dan zou dat als consumptief crediet moeten worden geweigerd. Een derde heeft zijn grond verpand voor een of andere verderfelijke consumptieve reden, om oorknoppen voor zijn huwbare dochter te kopen of om de besnijdenis van zijn zoon te bekostigen bijvoorbeeld, hij leent nu voor inhuur van gronden en de leening wordt hem toegestaan. Had hij echter zijn grond voor eigen bewerking willen vrijhouden en crediet gevraagd voor een van de genoemde doeleinden, dan had men hem moeten afwijzen. Deze voorbeelden kan ieder die de inheemsche maatschappij ook maar eenigermate kent in eindeloze variatie aanvullen. Werd het onderscheid bij het bankbeheer als maatstaf streng toegepast, dan zou slechts een schijnvertooning het gevolg zijn met het resultaat dat in dezelfde mate als vroeger crediet werd verleend „nur mit ein bischen andern Worten”.”

Uit het bovenstaande volgt, dat een eventueele rantsoeneering van crediet zoowel de goeden als de kwaden zou treffen, omdat een onderscheid tusschen productieve en consumptieve credieten practisch tot de onmogelijkheden behoort. Bovendien zou van een dergelijke rantsoeneering alleen dan sprake kunnen zijn als pandhuizen en desabanken in staat waren om voldoende in de credietbehoefte te voorzien en de credieten van de afdelingsbanken geheel of gedeeltelijk konden overnemen.

„De pandhuizen nu kunnen dat niet, omdat de crediethoevende Inlanders niet beschikken over voldoende waardevolle roerende goederen om als onderpand voor de gewenschte credieten te dienen — gezwegen nog van den

1) Ik laat hier buiten rekening dat een feest in de Inlandsche wereld ook wel eens een middel tot inkomensvermeerdering kan zijn. (Noot van Dr. B.)

zwaarderen rentelast. En dat de desabanken het niet kunnen, blijkt bij een enkelen blik in het jaarverslag van het credietwezen. Beperken wij ons tot Java en Madoera, waar het desacredietwezen nog de grootste uitgebreidheid heeft. Deze eilanden tellen ruim 21.000 desa's — en maar 4300 desabanken. Vier vijfde deel van de desa's zouden dus van crediet verstoken blijven, aangenomen dat de desabanken overigens in staat waren de afdeulingsbankcredieten voor hun rekening te nemen. En ook die veronderstelling mist allen grond. Langzaam en voorzichtig worden de credietvoorwaarden van de desabankjes uitgebreid en de credietmaxima per persoon verhoogd, maar het zal lang duren eer aan de plaatselijke bankjes het verlenen van credieten, als door de afdeulingsbanken verstrekt, kan worden toevertrouwd. In 1925 was de gemiddelde leening van de afdeulingsbanken op Java en Madoera f 73,42 van de desabanken f 12,40."

Slechts in één enkel opzicht blijkt Dr. Boeke het met Dr. Hirschfeld eens en wel daar, waar het geldt de erkenning, dat de afdeulingsbanken niet voldoende individueel te werk gaan.

„Een instelling die haar debiteuren bij duizenden en tienduizenden telt, moet een massale politiek voeren, kan niet elk individueel geval op zich zelf beoordeelen, moet naar schablonen werken. En een dergelijke werkwijze leent zich niet voor nauwgezet, opvoedend crediet. Voorts kan een instelling, die haar beheer voert geheel buiten de maatschappij om, waarin haar credietnemers leven, nooit doordringen tot hun werkelijke credietbehoefte en credietwaardigheid, is zij gedoemd, alle kosten en moeite ten spijt, aan den huitenkant te blijven dwalen.

Daarin ligt het aangeboren gebrek van de afdeulingsbanken op Java en Madoera: dat zij de directe credietverstreking ter hand hebben moeten nemen, waarvoor zij niet geschikt waren. Hierdoor heeft wel de credietsversterking in veel sneller tempo uitbreiding gekregen dan anders ooit mogelijk zou zijn geweest, maar ten koste van de kwaliteit. Een Fransch coöperator heeft indertijd gezegd dat de woeker slechts van nabij kan worden bestreden. Voor de landelijke credietbehoefte geldt hetzelfde: zij kan enkel van nabij worden bevredigd — en in beide gevallen op denzelfden grond: dat de hulp zich snel en soepel moet kunnen aanpassen aan de individuele behoefte."

De conclusie, die Dr. Boeke uit het bovenstaande trekt, is echter een andere, dan die waartoe Dr. Hirschfeld komt. Dr. Boeke schrijft:

„Intusschen zijn de afdeulingsbanken er, heeft het afdeulingsbankcrediet groote uitbreiding gevonden en is het coöperatief landbouwcrediet er niet. Het eenige wat wij daarom practisch doen kunnen is de afdeulingsbanken te sturen in de gewenschte richting van bevordering van plaatselijke organisatie. Maar hiermee is het directe geldelijke belang van de afdeulingsbanken niet gediend en wil men overtuigde, onverdeelde medewerking van de bankadministrateurs, dan zal hun lot minder onverbrekelijk en minder direct aan de financieele resultaten van de door hen beheerde bank verbonden moeten zijn."

Suikerproductie der wereld.

Willett & Gray publiceren een nieuwe raming van de wereldsuikeroogsten 1926/27 in vergelijking met de geraamde opbrengsten 1925/26 als volgt:

Rietsuiker.	1926/27	1925/26
Noord-Amerika:	Tons	Tons
Louisiana	70.000	124.447
Texas	—	—
Porto Rico	550.000	544.484
Hawaii Eilanden	714.000	705.350
Virginia Eilanden	6.000	5.664
Cuba	4.500.000	4.884.658
Britsch West-Indië:		
Trinidad	70.000	73.561
Barbados	50.000	47.535
Jamaica	50.000	57.675
Antigua	18.000	12.800
St. Kitts	14.000	16.380
Overige Eilanden	6.000	7.500
Fransch West-Indië:		
Martinique	45.000	48.121
Guadeloupe	35.000	32.998
San Domingo	335.000	354.720
Haiti	12.500	11.249
Mexico	175.000	190.282
Centraal-Amerika:		
Guatemala	33.000	25.151
Overig Centraal-Amerika	70.000	62.500

	1926/27	1925/26
Zuid-Amerika:	Tons	Tons
Demerara	95.000	107.580
Suriname	13.000	10.000
Venezuela	19.000	19.000
Ecuador	18.000	16.976
Peru	275.000	265.000
Argentinië	486.000	395.733
Brazilië	700.000	650.000
Totaal in Amerika	8.359.500	8.669.364
Azië:		
Britsch-Indië	3.000.000	2.923.000
Java	1.970.000	2.278.900
Formosa en Japan	450.000	498.460
Philippijnen	520.000	436.000
Totaal in Azië	5.940.000	6.136.360
Australië	425.000	522.344
Fiji Eilanden	85.000	90.000
Totaal in Australië en Polynesië	510.000	612.344
Afrika:		
Egypte	90.000	95.000
Mauritius	195.000	241.220
Reunion	50.000	59.015
Natal	217.000	214.152
Mozambique	65.000	70.000
Totaal in Afrika ..	617.000	679.387
Europa:		
Spanje	7.500	9.000
Totale Rietsuikerprod ^a .	15.434.000	16.106.455
Beetwortelsuiker:		
Noord-Amerika	810.000	804.439
Canada	28.000	32.475
	838.000	836.914
Europa	6.927.000	7.435.451
Totale bietsuikeroogst ..	7.765.000	8.272.365
Totale gen. Riet- en beetw.	23.199.000	24.378.903
Vermindering 1.179.903 tons tegen 1925/26.		

MAANDCIJFERS.

PRODUCTIE DER STEENKOLEN-, BRUINKOLEN- EN ZOUTMIJNEN.

(Gegevens verstrekt door den Hoofdingenieur der mijnen.)
I. Gezamenlijke Steenkolenmijnen.

	Oct. 1926	Jan./Oct. 1926	Jan./Oct. 1925
Prod. Steenkolen in tonnen.	788.189	7.078.239	5.588.158
Kolenslik	8.909	177.783	222.347
Aantal normale werkdagen ..	26	254	254

II. Bruinkolenmijn „Carisborg“.

	Oct. 1926	Jan./Oct. 1926	Jan./Oct. 1925
Netto-productie in tonnen ..	17.897	176.761	174.233
Aantal normale werkdagen	26	252	252

III. Zoutmijnen.

(Kon. Ned. Zoutindustrie te Boekelo.)

	Oct. 1926	Jan./Oct. 1926	Jan./Oct. 1925
Afgeleverd:			
Geraff. zout	2.856,7	28.083,7	26.769,65
Industriezout	57,5	300,5	401,5
Afvalzout	212	930	1.281,8
Aantal normale werkdagen	26	254	254

Arbeiders.

Aantal.	Gezamenlijke Steenkolenmijnen	Bruinkolenmijn „Carisborg“	Zoutmijnen
1 November 1926	{ 8.773 ¹⁾ 23.535 ²⁾	159	110
1 November 1925	{ 8.285 ¹⁾ 22.128 ²⁾	146	100

¹⁾ bovengronds. ²⁾ ondergronds.

STATISTISCH OVERZICHT VAN DEN ECONOMISCHEN TOESTAND VAN NEDERLAND.

(Niet met * gemerkte gegevens ontleend aan het Maandschrift van het Centraal Bureau voor de Statistiek.)

	1926								Jan./October	
	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Oct.	1925	1926
Arbeidsmarkt.										
Bedrag der gehouden <i>aanbestedingen</i> × f 1000	12.471	14.573	11.903	9.272	14.852	11.367	10.063	13.113	92.322	113.661
waaronder voor <i>fabrieksbouw</i> × f 1000	271	402	569	310	858	114	363	591	4.062	4.235
<i>Staats- en part. mijnen</i> . Aantal arbeiders op ten der maand	31.208	31.187	31.016	31.276	31.371	31.695	31.782	32.024	30.446 ⁽¹²⁾	26.332 ⁽¹³⁾
* <i>Metaalindustrie</i> . Aantal meerderj. arbeiders op 1 Jan. en 1 Juli	27.077 ⁽¹⁴⁾				29.580				26.332 ⁽¹³⁾	
Haven- $\left\{ \begin{array}{l} \text{Gemiddeld aantal taken p. week v.} \\ \text{alle b. d. „Havenarbeids-Reserve“} \\ \text{ingeschr. losse arbeiders tezamen} \end{array} \right.$ Amsterdam	16,8	14,1	16,0	17,0	19,2	19,4	18,7	19,7	16,9	17,1
bedrijf $\left. \begin{array}{l} \text{Rotterdam} \end{array} \right\}$	37,1	29,4	36,3	41,7	47,1	46,1	47,7		41,2 ⁽¹⁵⁾	40,8 ⁽¹⁵⁾
Indexcijfer der Werkloosheid.										
	6,6	5,4	5,2	4,9	5,7	5,9	6,—	§ 5,9	7,6	§ 7,0
Arbeidsbemiddeling.¹⁾										
Aanbiedingen v. $\left\{ \begin{array}{l} \text{Ingeschreven ged. de maand...} \\ \text{werkzoekenden.} \end{array} \right.$ Overgebl. op het einde v. de mnd.	44,9	41,7	42,9	45,3	46,1	48,1	50,5	49,2	454,7	470,5
Aanvragen van $\left\{ \begin{array}{l} \text{Ingeschreven ged. de maand...} \\ \text{werkgevers.} \end{array} \right.$ Overgebl. op het einde v. de mnd.	24,7	24,0	22,9	22,4	23,1	22,3	25,1	21,8	211,2	229,2
Plaatsineen.....	19,5	18,2	18,3	18,4	18,6	18,1	19,7	17,4	167,8	182,7
Arbeidsloon.										
Ondergrondse arbeiders..... $\left\{ \begin{array}{l} \text{bij de mijnen} \\ \text{Bovengrondse} \end{array} \right.$ (loon per dienst)	f 5,34 „ 3,89	f 5,38 „ 3,92	f 5,39 „ 3,91	f 5,43 „ 3,91	f 5,40 „ 3,91	f 5,42 „ 3,91	f 5,46 „ 3,91	f 5,50 „ 3,91	f 5,36 ⁽¹²⁾ „ 3,90 ⁽¹²⁾	
Vaste havenarbeiders $\left\{ \begin{array}{l} \text{Amsterdam} \\ \text{Rotterdam} \end{array} \right.$ weekinkomen.....	§ f 34,69 ⁽¹⁶⁾		§ f 34,29			f 34,83			„ 33,84 ⁽¹⁷⁾ „ 34,99 ⁽¹⁷⁾	
Bouwbedrijven $\left\{ \begin{array}{l} \text{Metselaar uurinkomen} \\ \text{Amsterdam.} \\ \text{Timmerman} \\ \text{Opperman} \end{array} \right.$	„ 0,91 „ 0,93 „ 0,85	„ 0,91 „ 0,93 „ 0,85	„ 0,92 „ 0,95 „ 0,85	„ 0,90 „ 0,91 „ 0,83	„ 0,92 „ 0,91 „ 0,83	„ 0,93 „ 0,91 „ 0,85	„ 0,88 „ 0,90 „ 0,84	„ 0,91 „ 0,89 „ 0,82	„ 0,93 ⁽¹⁸⁾ „ 0,90 ⁽¹⁸⁾ „ 0,86 ⁽¹⁸⁾	
Metaalindustrie, uurinkomen van meerderjarige arbeiders			f 6,60 ⁽¹⁸⁾						„ 0,57 ⁽¹⁸⁾	
Voortbrenging en verbruik.										
Zee. $\left\{ \begin{array}{l} \text{aanvoer in Ned. havens} \\ \text{visscherij.} \end{array} \right.$ opbrengst × f 1000	4.538 1.278	§ 4.121 § 2.862	§ 4.997 § 1.173	§ 5.055 § 1.141	§ 6.506 § 1.273	§ 11.145 § 2.566	§ 12.575 § 2.711		§ 45.078 ⁽¹⁵⁾ 13.209 ⁽¹⁵⁾	§ 56.179 ⁽¹⁵⁾ 13.507 ⁽¹⁵⁾
*Productie der <i>kolenmijnen</i> × 1000 ton	706	§ 7.665	§ 667	§ 724	§ 777	§ 759	§ 770	§ 788	§ 5.588	§ 7.078
Voor binnenlandch verbruik beschikbaar gekomen hoeveelheid <i>steenkolen</i> × 1000 ton	§ 970	§ 841	§ 822	§ 645 ⁽¹⁹⁾	§ 928	§ 597	§ 890	§ 918	8.278	§ 8.289
In consumptie gebrachte <i>suiker</i> × 1000 K.G.	17.214	17.000	16.458	18.254	19.034	16.351	18.013	18.671	164.834	170.459
Aan de consumptie onttrokken <i>suiker</i> × 1000 K.G.	1.115	1.282	908	1.047	1.117	790	774	1.041	8.979	10.816
<i>Schepen in aanbouw</i> ; inhoud in bruto Register-ton	133.605			148.245			160.604		127.775 ⁽²⁰⁾	
Indexcijfers prijzen landbouw- en veeteeltart. basis	135	132	137	135	130	130	127	128	154	134
Indexcijfers productiekosten van den landbouw 1910-14	160	161	158	157	157	158	158	159	171	160
Handel en Verkeer.										
<i>Handelsbeweging</i> zonder gouden en zilveren munt en muntmateriaal (in miljoenen)										
Invoer.....	213	200	195	212	206	196	208	203	2.051	2.034
Uitvoer.....	143	135	129	133	141	160	178	168	1.518	1.438
Saldo invoer.....	69	65	66	79	64	36	30	35	533	595
Ontvangsten der <i>Spoorwegmaatsch.</i> (in miljoenen)	13,3	13,2	13,7	13,6	15,9	§ 15,7	§ 13,8	§ 13,8	§ 137,4	§ 138,2
Ontvangsten per <i>dagkilometer</i> sedert 1 Jan. (in gid.)	117,25	118,07	118,74	119,71	122,86	§ 124,44	§ 124,75	§ 124,78	§ 124,36	§ 124,78
<i>Inklaringen</i> (geladen/ Nieuwe Waterweg) (in 1000 N.R.T.)	1.404	1.290	1.447	1.618	1.609	1.544	1.485	1.527	13.826	14.363
zeeschepen) Ijmuiden	308	291	353	323	362	364	311	316	3.312	3.226
<i>Inklaringen</i> Lobith (geladen rivierschepen in 1000 ton	2.785	2.740	3.338	4.138	4.317	4.231	4.161	4.048	22.758	34.891
Uitklaringen) (van 1000 K.G.)	1.286	1.433	1.327	1.535	1.721	1.285	1.561	1.925	16.069	14.101
Opgelegde zeeschepen o.d. ten der maand; aantal	20	23	26	28	17	12	8	6	31 ⁽²¹⁾	
idem: bruto inhoud in 1000 registertonnen	102	114	122	135	66	44	20	6	152 ⁽²¹⁾	
*Indexc. v. scheepsvrachten. (Volle ladingen „The Econom.“)	104,1	102,3	102,6	108,0	117,5	124,2	129,8	162,5	118,6	117,8
*Goederenvervoer $\left\{ \begin{array}{l} \text{Gelost bij invoer.} \\ \text{in de havens} \end{array} \right.$ Geladen bij uitvoer (in 1000 ton)	1.839 834	1.845 784	2.013 825	2.188 1.067	2.370 1.090	2.071 1.286	2.228 1.181	1.967 1.092	18.220 6.985	19.644 9.412
Doorgevoerd met overlading	2.048	2.345	1.895	2.625	2.810	3.290	3.270	3.350	19.928	25.101
Prijzen, kosten van levensonderhoud.										
*Indexcijfers der <i>groothandelsprijzen</i> (Algemeen cijfer in Nederland 1913 = 100)	145	143	143	144	141	139	140	143	155	144
Kosten van levens- $\left\{ \begin{array}{l} \text{Arb.gez. A'dam (1 Oct. '23-30 Sept. '24 = 100).} \\ \text{Arbeidersgez. te 's-Gravenhage (1921 = 100).} \\ \text{onderhoud.} \end{array} \right.$ Ambtenaarsgez. te 's-Gravenhage (1921 = 100)	95,7 80,4 81,0	95,7 80,4 81,0	96,8 81,8 81,6	96,8 81,8 81,6	96,8 81,8 81,6	96,8 81,8 81,6	96,8 81,8 81,6	96,8 81,8 81,6	82,9 ⁽²¹⁾ 83,2 ⁽²¹⁾	
Financiewezen.										
*Opbrengst <i>Rijksmiddelen</i> (totaal)	40,1	42,2	45,0	42,1	39,4	36,3	41,6	41,4	381,4	406,4
* „ <i>Beursbelasting</i> (in miljoenen)	0,386	0,309	0,276	0,415	0,536	0,349	0,448	0,488	4,547	4,57
* „ <i>Invoerrechten</i> (in miljoenen)	5,70	4,83	4,67	4,75	4,39	4,47	4,84	4,88	35,35	47,91
* „ <i>Statistiekrecht</i> (in miljoenen)	0,361	0,326	0,316	0,343	0,358	0,352	0,359	0,369	3,514	3,433
*Gegireerd door den <i>Postch. en Girodienst</i> (in miljoenen)	321	302	327	365	355	302	344	336	2.761	3.328
*Giro-omzet bij de <i>Ned. Bank</i> (in miljoenen)	2.767	2.677	2.849	2.761	3.267	2.660	2.688	3.319	26.255	28.034
*Opereerend kapitaal der <i>Ned. Bank</i> (in miljoenen)	448	437	470	438	466	449	451	461	503 ⁽²²⁾	
*Wisseldisconto der <i>Ned. Bank</i>	3,50	3,50	3,50	3,50	3,50	3,50	3,50	3,50	3,98	3,50
*Particulier <i>disconto</i> gemiddeld pCt.	2,67	2,86	2,94	2,87	2,70	2,65	2,90	2,85	3,03	2,79
*Prolongatie	2,82	2,93	2,94	2,99	2,72	2,50	2,80	2,73	2,75	2,78
<i>Indexc. van aand.</i> 1921-5 = 100										
I. Nijverheid [Aand. van 49 ondern.]	96 ⁽²³⁾	93	91	91	91	91	91	92	92	
II. Bank- en credietinstell. [Aand. van 7 ondern.]	99 ⁽²³⁾	97	95	95	97	97	98	99	100	
III. Scheepvaart [Aand. van 7 ondern.]	78 ⁽²³⁾	76	76	76	84	84	89	95	99	
IV. Indische fondsen [Aand. van 24 ondern.]	138 ⁽²³⁾	136	136	137	139	142	148	145	144	
V. Petroleum [Aand. Kon. Ned. Petr. Mij.]	108 ⁽²³⁾	107	108	110	105	105	106	101	102	
<i>Gemiddeld rendement van oblig.</i>										
I. Ned. Groothoekobligaties	4,05	4,03	4,04	4,03	3,98	3,93	3,94	3,94	3,96	
II. Nederl. Staatsleeningen	4,64	4,67	4,63	4,59	4,59	4,55	4,56	4,54	4,65	
III. Ned. Indische leeningen	4,90	4,90	4,87	4,83	4,81	4,84	4,88	4,90	4,95	
IV. Gemeent. en provinc. leeningen	4,63	4,65	4,66	4,62	4,62	4,58	4,54	4,59	4,66	
V. Spoorwegleeningen	4,50	4,50	4,48	4,48	4,49	4,44	4,43	4,46	4,47	
Fondsen II tm. V	4,67	4,68	4,66	4,63	4,63	4,60	4,60	4,62	4,68	
*Emissies (onder aftrek conversies) (in mill.)	20,1	19,8	50,0	39,8	47,0	24,8	112,2	38,1	217,2	420,0
Aantal uitgesproken Faillissementen.										
	339	300	302	349	269	236	378	312	3.458	3.126

§ Voorloopige cijfers. ¹⁾ 40 distr. - en 3 andere arb.beurzen en, voor zoover bekend, de correspondenten. der arb.bemiddeling. ²⁾ Zoowel door Nederl. als buitenl. schepen. ³⁾ Kolenslik niet inbegrepen. Wel zijn inbegr. de eigen consumptie der mijnen en de kolten, die aan de mijnwerkers gegeven worden [z.g. „Deputatkolten“]. ⁴⁾ Saldo invoer plus eigen productie. ⁵⁾ D.w.z. onder betaling van accijns in het vrije verkeer gebracht. Aangenomen mag worden, dat deze suiker binnenkort de consumenten bereikt. ⁶⁾ D.w.z. waarvoor restitutie van accijns is verleend wegens uitvoer in den vorm van suikerhoudende goederen. ⁷⁾ Op den laatste van het kwartaal. Cijfers van Lloyds. ⁸⁾ Te A'dam en te R'dam. ⁹⁾ A'dam, R'dam, Vlissingen, Vlaardingen, Hoek van Holland, Ijmuiden en overige havens. ¹⁰⁾ Zonder voorschot aan den Staat en schatkistpromessen l rechtstreeks; ¹¹⁾ Zee weekbalans v. d. maand. ¹²⁾ Nom. bedrag voor Jan. 75,1; Febr. 12,8; Mrt. 1,8; Juni 155,4; Juli 26,7; Oct. 108,5; Jan./Oct. '25. ¹³⁾ Jan./Oct. '26 380,3. ¹⁴⁾ Oct. ¹⁵⁾ Juli. ¹⁶⁾ Jan./Sept. ¹⁷⁾ 1 te kwartaal. ¹⁸⁾ 1e halfj. ¹⁹⁾ Wegens het Engelsche mijnconflict overtrof de uitvoer den invoer. ²⁰⁾ Sept. ²¹⁾ Gemidd. van 4 weken.

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

Ned. (Disc. Wissels. 3½) 3 Oct. '25	Zwits. Nat. Bk. 3½ 22 Oct. '25
Bel. Binn. Eff. 4 3 Oct. '25	N.Bk.v.Denem. 5 24 Juni '26
Bk. (Vrsch. in R.C. 5) 3 Oct. '25	Zweedsche Rbk 4½ 8 Oct. '25
Javasche Bank . . . 4 1½ Juli '26	Bank v.Noow. 4½ 26 Oct. '26
Bank van Engeland 5 3 Dec. '25	Bk. v. Tsjecho-
Duitsche Rijkbank 6 6 Juli '26	slowakije . . 5½ 26 Oct. '26
Bank v. Frankrijk. 6½ 16 Dec. '26	N.Bk.v. O'rijk. 7 6 Aug. '26
Belgische Nat. Bnk. 7 23 Apr. '26	N. Bk. v. Hong. 6 25 Aug. '26
Fed. Res. Bank N.Y. 4 12 Aug. '26	Bank v. Italië. 7 17 Juni '25
Bank van Spanje. . 5 23 Mrt. '23	Z.-Afr.Res.bnk 5½

OPEN MARKT.

	1926				1925	1924	1914
	24 Dec.	20-24 Dec.	13-18 Dec.	6-11 Dec.	21-24 Dec.	22-27 Dec.	20-24 Juli
Amsterdam Partic. disc. Prolong.	37/16 4	37/8-7/16 4	37/8-7/16 37/4-4	31/4-3/8 31/2-4	37/8-3/4 31/2-4	31/4-3/4 31/2-3/4	31/8-3/16 21/4-3/4
Londen Daggeld . . . Partic. disc.	31/2-4 2) 41/2-9/16 2)	31/2-4 41/2-9/16	31/2-4 3/4 41/2-9/16	31/4-4 41/2-5/8	21/2-4 47/8-15/16	1-3 31/16-7/8	1 3/4-2 21/4-3/4
Berlijn Daggeld . . . Partic. disc.	41/2-6 30-55 d. . . 56-90 d. . .	41/2-6 5 47/8	41/4-6 1/2 47/8 41/2	4 3/4-8 4 5/8-7/8 41/2	7-8 1/2 6 3/4 6 3/4	— — —	— — 2 1/8-1/2
Waren-wchsel.	57/8	5 3/8-7/8	5 1/4-1/2	5-1/4	8 5/8-9/4	—	—
New York Call money Partic. disc.	5 1/2-3/4 4	4 1/2-6 1/4 4	4 1/2-5 1/4 4	4 1/2-5 1/4 3 7/8-4	5 1/2-6 1/4 3 3/8	4-5 1/4 3	1 3/4-2 1/2 —

1) Call money-koers van 24 Dec. en daaraan voorafgaande weken t/m Vrijdag. 2) Koers van 23 Dec.

WISSELKOERSEN.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	New York**)	Londen *)	Berlijn *)	Parijs *)	Brussel *)	Batavia 1)
21 Dec. 1926	2.50 1/16	12.13 1/8	59.53	10.05	34.80	100 3/4
22 " 1926	2.50 1/16	12.13 1/8	59.55 1/2	9.94	34.80	100 3/4
23 " 1926	2.50	12.13 1/8	59.58 1/2	9.93	34.80	100 3/4
24 " 1926	2.50	12.13 1/8	59.56 1/2	9.90	34.80	100 1/8
25 " 1926	—	—	—	—	—	—
27 " 1926	2.50	12.13 1/8	59.58	9.89 1/2	34.77 1/2	100 3/4
Laagsted. d.w. 1)	2.49 7/8	12.12 1/2	59.50	9.86	34.75	100
Hoogste d.w. 1)	2.50 1/8	12.13 1/8	59.58	10.16	34.80	100 3/8
20 Dec. 1926	2.50	12.13	59.51	10.15	34.80	100 3/4
13 " 1926	2.50 1/8	12.12 1/2	59.52 1/2	10.05 1/2	34.80	100 3/4
Muntpariteit	2.48 3/4	12.10	59.26	48.—	34.59	100

Data	Zwitserland *)	Weenen *)	Praag 1)	Boekarest 1)	Milaan **)	Madrid **)
21 Dec. 1926	48.36 1/2	35.32 1/2	7.40	1.30	11.24	38.26
22 " 1926	48.36	35.32 1/2	7.40	1.30	11.07	38.17 1/2
23 " 1926	48.35	35.30	7.40	1.32	11.22 1/2	38.15
24 " 1926	48.35	35.30	7.40	1.32	11.27	38.12 1/2
25 " 1926	—	—	—	—	—	—
27 " 1926	48.34	35.30	7.41 1/2	1.30	11.26	38.18
Laagste d.w. 1)	48.30	35.20	7.38	1.25	10.95	38.—
Hoogste d.w. 1)	48.38	35.35	7.43	1.37 1/2	11.40	38.30
20 Dec. 1926	48.38	35.30	7.40	1.30	11.24	38.07 1/2
13 " 1926	48.38	35.32 1/2	7.40	1.25	11.46	38.01
Muntpariteit	48.—	35.—	50.41	48.—	48.—	48.—

Data	Stockholm *)	Kopen-hagen *)	Oslo *)	Hel-sing-fors 1)	Buenos-Aires 1)	Montreal 1)
21 Dec. 1926	66.87 1/2	66.62 1/2	62.95	6.30	103 3/4	2.49 7/8
22 " 1926	66.85	66.65	62.85	6.30	103 1/4	2.49 7/8
23 " 1926	66.85	66.66	62.90	6.30	103 3/4	2.49 7/8
24 " 1926	66.85	66.65	63.30	6.30	103 3/4	2.49 7/8
25 " 1926	—	—	—	—	—	—
27 " 1926	66.80	66.66	63.20	6.30	103 3/4	2.50
Laagste d.w. 1)	66.80	66.55	62.70	6.28	103	2.49 3/8
Hoogste d.w. 1)	66.90	66.65	63.45	6.32	104	2.50 1/4
20 Dec. 1926	66.85	66.65	63.05	6.30	103	2.49 7/8
13 " 1926	66.85	66.65	63.25	6.30	102 3/8	2.50
Muntpariteit	66.80	66.67	66.67	48.—	105	2.48 3/8

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam.
1) Particuliere opgave.

In het eerste nummer van iedere maand komt een overzicht voor van een aantal niet wekelijks opgenomen wisselkoersen.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Data	Londen (\$ per £)	Parijs (\$ p. 100 fr.)	Berlijn (\$ p. 100 Mk.)	Amsterdam (\$ p. 100 gld.)
21 Dec. 1926	4,85 1/8	4,01	23,80	39,99 1/2
22 " 1926	4,85 3/4	3,97 1/2	23,81 1/2	39,99
23 " 1926	4,85 9/16	3,96 3/4	23,83 1/4	40,—
24 " 1926	4,85 9/8	3,96 1/2	23,83 7/8	40,—
25 " 1926	—	—	—	—
27 " 1926	4,85 7/16	3,96 1/4	23,83 1/2	40,00 3/8
28 Dec. 1925	4,85 1/8	3,69	23,80	40,22
Muntpariteit —	4,8667	19,30	23,81 1/4	40 9/16

KOERSEN TE LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	11 Dec. 1926	18 Dec. 1926	20/23 Dec. '26	23 Dec. 1926
				Laagste	Hoogste
Alexandrië . . .	Piast. p. £	97 3/4	97 3/4	97 7/16	97 9/16
Athene	Dr. p. £	383 1/2	393 1/2	384	395
Bangkok . . .	Sh. p. tical	1/10 3/8	1/10 3/8	1/10 3/8	1/10 3/8
Budapest	Pen. p. £	27.70	27.77	27.72	27.82
B. Aires 1) . . .	d. p. \$	46 1/32	46 9/16	46 3/8	46 17/32
Calcutta	Sh. p. rup.	1/5 3/4	1/5 25/32	1/5 3/4	1/5 15/16
Constantin . . .	Piast. p. £	962 1/2	957 1/2	950	970
Hongkong . . .	Sh. p. \$	1/11 1/8	1/11 3/8	1/11 1/4	2/0
Kobe	Sh. p. yen	2/0 3/8	2/0 3/8	2/0 3/8	2/0 1/8
Lissabon 1) . . .	d. per Esc.	217 3/32	217 3/32	218 1/16	217 1/32
Mexico	d. per \$	24	24	23	25
Montevideo 1) .	d. per \$	50	50 3/4	50	50 7/8
Montreal 1) . .	\$ per £	4.85 7/8	4.85 1/8	4.85 1/8	4.85 3/8
R.d. Janeiro 1) .	d. per Mil.	547 1/64	57 1/8	527 3/32	5 3/8
Shanghai	Sh. p. tael	2/5 1/16	2/5 1/8	2/4 3/4	2/5 1/16
Singapore	id. p. \$	2/4 9/16	2/3 1/16	2/3 3/8	2/3 1/8
Valparaiso 2) . .	\$ p. £	39.68	39.76	39.81	39.83
Warschau	Zl. p. £	43 1/2	43 1/2	42	45

1) Telegrafisch transfert. 2) 90 dg.

ZILVERPRIJS

GOUDPRIJS 3)

	Londen 1)	N.York 1)	Londen
20 Dec. 1926 . . .	24 5/8	53 3/4	84 11 1/2
21 " 1926	24 9/16	53 1/8	84 11 1/4
22 " 1926	24 3/4	53 3/8	84 11 1/2
23 " 1926	24 11/16	53 1/2	84 11 1/2
24 " 1926	24 3/4	53 3/8	84 11 1/2
25 " 1926	—	—	84 11 1/2
24 Dec. 1925 . . .	31 11/16	68 1/2	84 11 1/2
20 Juli 1914 . . .	24 15/16	54 1/8	84/11

1) in pence p. oz. stand. 2) Foreign silver in \$c. p. oz. fine. 3) in sh. p. oz. fine

STAND VAN 's RIJKS KAS.

Vorderingen.	15 Dec. 1926	23 Dec. 1926
Saldo bij de Nederlandsche Bank . . .	—	—
Saldo b. d. Bank voor Ned. Gemeenten	f 1.244.050,14	f 1.903.000,13
Voorschot op ult. Nov. 1926 aan de gemeenten op voor haar door de Rijks-administratie te heffen gemeentelijke inkomstenbelasting en opcenten op de Rijksinkomsten belasting	" 49.351.034,90	" 49.351.034,90
Voorschotten aan de koloniën	" 6.719.214,70	" 2.066.879,11
Kasvord. weg. credietverst. a/h. buitend. Daggeldleeningen tegen onderpand van Staatsschuldbrieven	" 134.370.523,91	" 134.155.298,54
Saldo der postrekeningen van Rijks-comptabelen	" 9.000.000,—	" 17.600.000,—
Vordering op het Staatsbedrijf der P., T. en T. 2)	" 13.851.735,12	" 19.360.582,59
Id. op andere Staatsbedrijven 2)	—	" 50.348,03

Verplichtingen.

	18 Dec. 1926	25 Dec. 1926
Voorschot door de Nederl. Bank	f 8.963.559,05	f 581.570,76
Schatkistbiljetten in omloop 1)	" 111.361.000,—	" 111.361.000,—
Schatkistpromessen in omloop	" 37.720.000,—	" 39.720.000,—
Waarvan direct bij de Ned. Bank . .	—	—
Zilverbons in omloop	" 13.227.528,50	" 13.285.650,—
Schuld a. d. Bank v. Ned. Gemeenten 2) .	—	—
Id. a. h. Alg. Burg. Pensioenfondsz 2) .	" 1.894.719,58	" 10.367.529,78
Id. a. h. Staatsbedrijf d. P., T. en T. 2) .	" 12.831.728,21	" 16.415.655,72
Id. aan andere Staatsbedrijven 2)	" 719.651,97	" 590.000,—
Id. aan diverse instellingen 2)	" 35.965.036,82	" 35.913.887,04

1) Waarvan f 12.056.000 vervallende op 1 Juli 1929.
2) In rekg.-crt. met 's Rijks Schatkist.

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

	18 Dec. 1926	25 Dec. 1926
Totaal	f 8.725.000,—	f 3.570.000,—
Voorschot uit 's Rijks kas aan N.-Indië	—	—
Indische Schatkistprom. in omloop . .	" 1.100.000,—	" 800.000,—
Voorschot Javasche Bank aan N.-Indië	—	—
Muntbiljetten in omloop	" 33.173.000,—	" 32.923.000,—
Ten voordeele van Ned.-Indië geboekte beleggingsgelden van het Ned.-Ind. muntfonds	" 3.171.000,—	" 3.171.000,—
Idem van de Ned.-Ind. Postspaarkas . .	" 740.000,—	" 711.000,—
Te goed bij 's Rijks kas	" 3.063.000,—	" 7.733.000,—
Te goed bij de Javasche Bank	" 26.396.000,—	" 26.302.000,—
In 's lands kassen aanwezig	" 38.821.000,—	—

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 27 December 1926.

		Activa.		
Binnenl. Wis- sels, Prom., enz. in disc.	Hfdbk. f 31.553.899,90 Bijbnk. " 8.078.788,75 Ag.sch. " 17.126.749,08	f	56.759.437,73	
Papier o. h. Buitent. in disconto	Idem eigen portef. f 187.077.772,—			
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.			187.077.772,—	
Beleeningen	Hfdbk. f 45.499.759,01 incl. vrsch. Bijbnk. " 12.262.638,21 in rek.-crt. Ag.sch. " 72.197.561,34 op onderp. f 129.959.958,56			
Op Effecten	f 127.209.158,56			
Op Goederen en Spec.	f 2.750.800,—		129.959.958,56	
Voorschotten a. h. Rijk				
Munt en Muntmateriaal	Munt, Goud f 60.997.310,— Muntmat., Goud " 352.513.297,35 f 413.510.607,35			
Munt, Zilver, enz.	f 27.928.072,74			
Muntmat., Zilver			441.438.680,09	
Effecten	Belegging Res.fonds. f 7.035.206,— id. van 1/8 v. h. kapit. " 3.989.374,05		11.024.580,05	
Gebouwen en Meub. der Bank			5.142.000,—	
Diverse rekeningen			63.916.816,73	
		f	895.319.245,16	
		Passiva.		
Kapitaal	f 20.000.000,—			
Reservefonds	f 7.047.731,06			
Bijzondere reserve	f 8.800.000,—			
Bankbiljetten in omloop	f 817.062.810,—			
Bankassignatiën in omloop	f 245.271,98			
Rek.-Cour. saldo's: Het Rijk f 8.325.061,27 Anderen " 21.941.863,23			30.266.924,50	
Diverse rekeningen			11.896.507,62	
		f	895.319.245,16	
Beschikbaar metaalsaldo	f 271.368.924,18			
Op de basis van 1/8 metaaldekking	f 101.853.922,88			
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is.			1.356.844.620,—	

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud		Circulatie	Andere opeischb. schulden	Beschikb. Metaal-saldo	Dek-kings-perc.
	Munt	Muntmat.				
27 Dec. '26	60.997	352.513	817.063	30.512	271.369	52
20 " '26	61.116	352.513	814.070	33.441	271.882	52
13 " '26	61.262	356.281	825.670	21.036	275.450	52
6 " '26	61.370	356.281	845.838	22.251	270.364	51
29 Nov. '26	61.590	356.281	849.236	18.595	271.008	51
22 " '26	61.729	356.281	833.296	22.324	273.639	52
28 Dec. '25	41.669	401.315	874.832	43.933	282.607	51
25 Juli '14	65.703	96.410	310.437	6.198	43.521	54

Data	Totaal bedrag disconto's		Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Papier op het buitenl.	Diverse rekeningen 2)
	disconto's	rechten				
27 Dec. 1926	56.759	—	129.960	187.078	63.917	
20 " 1926	57.216	—	129.280	183.807	66.701	
13 " 1926	60.481	—	125.763	181.718	62.274	
6 " 1926	63.402	—	133.921	180.952	65.783	
29 Nov. 1926	61.038	—	139.178	182.314	59.073	
22 " 1926	63.379	—	126.791	182.451	61.245	
28 Dec. 1925	76.777	—	127.070	246.875	38.365	
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	20.188	509	

1) Op de basis van 1/8 metaaldekking. 2) Sluitpost activa.

SURINAAMSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Discont.	Div. rekeningen 1)
6 " 1926	1.021	1.629	1.005	909	600
30 Oct. 1926	1.045	1.647	1.011	905	612
23 " 1926	1.045	1.486	1.172	901	631
16 " 1926	1.048	1.537	1.080	899	688
14 Nov. 1925	969	1.631	794	979	215
5 Juli 1914	645	1.100	560	735	396

1) Sluitpost der activa.

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Beschikb. metaal-saldo
11 " 1926	226.750	330.000	67.000	147.350	
4 " 1926	227.500	328.500	73.000	147.200	
27 Nov. 1926	198.135	28.590	327.479	69.633	147.863
20 " 1926	198.299	28.263	331.885	68.640	146.990
13 " 1926	198.370	28.065	337.036	63.803	146.757
6 " 1926	198.494	28.778	337.117	68.082	146.701
19 Dec. 1925	176.669	40.862	355.688	46.635	137.645
20 Dec. 1924	133.655	52.821	278.382	101.904	111.175
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842

Data	Dis-conto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalb.	Beleeningen	Diverse rekeningen 1)	Dek-kings-percentage
11 " 1926	142.380	—	—	—	57
4 " 1926	142.150	—	—	—	57
27 Nov. 1926	12.146	22.358	95.533	46.570	57
20 " 1926	12.311	23.120	95.135	49.983	57
13 " 1926	12.446	25.741	95.552	49.254	56
6 " 1926	12.424	25.084	99.514	46.744	56
19 Dec. 1925	16.162	22.202	70.158	74.517	54
20 Dec. 1924	32.349	16.312	77.616	76.934	49
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	44

1) Sluitpost activa. 2) Basis 1/8 metaaldekking.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden ponden sterling.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes		
			Bedrag	Bankbilj.	Gov. Sec.
15 Dec. 1926	152.093	139.889	291.226	56.250	240.615
8 " 1926	153.234	139.634	289.414	56.250	238.822
1 " 1926	152.876	139.694	285.783	56.250	234.863
24 Nov. 1926	152.975	138.005	284.736	56.250	233.958
17 " 1926	153.000	138.109	287.120	56.250	236.301
10 " 1926	152.061	138.834	289.192	56.250	238.305
16 Dec. 1925	145.008	143.319	290.601	56.250	239.211
22 Juli 1914	40.164	29.317	—	—	—

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Reserve	Dek-kings-perc. 1)
8 " '26	36.153	68.725	8.806	111.585	33.349	27 1/4
1 " '26	42.258	69.673	9.191	117.827	32.932	25 1/8
24 Nov. '26	33.328	74.371	23.808	100.826	34.720	27 1/8
17 " '26	34.408	69.423	20.482	100.218	34.641	28 1/8
10 " '26	36.210	69.366	18.638	102.164	32.976	27 1/10
16 Dec. '25	54.368	71.081	8.781	120.226	21.439	16 1/8
22 Juli '14	11.005	33.633	13.736	42.185	29.297	52

1) Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in miljoenen francs.

Data	Goud	Waarv. in het buitenl.	Zilver	Te goed in het buit.l. 3)	Wissels	Waarvan op het buitenl.	Beleeningen
16 " '26	5.549	1.864	341	83	3.563	13	2.194
9 " '26	5.549	1.864	341	82	3.801	16	2.235
2 " '26	5.549	1.864	341	81	5.101	16	2.117
25 Nov. '26	5.549	1.864	340	82	4.420	13	2.094
24 Dec. '25	5.548	1.864	320	64	3.693	10	2.539
23 Juli '14	4.104	—	640	—	1.541	8	769

Data	Buit.gew. voorsch. a) d. Staat	Schatkistbil-jetten 1)	Diver-sen 2)	Circulatie	Rekg. Courant Particulieren	
					Staat	Staat
23 Dec. '26	36.450	5.575	4.738	52.234	5.324	47
16 " '26	36.450	5.566	4.892	52.536	5.284	29
9 " '26	36.700	5.559	5.137	53.294	5.262	30
2 " '26	36.700	5.535	4.388	53.332	4.805	14
25 Nov. '26	35.700	5.531	4.832	53.263	4.325	60
24 Dec. '25	34.650	5.209	3.433	49.933	3.244	11
23 Juli '14	—	—	—	5.912	943	401

1) In disc. genomen wegens voorsch. v. d. Staat a. buitenl. regeeringen. 2) Sluitpost activa. 3) Except tegoed bij Russische Staatsbank.

DUITSCHER RIJKSBANK.

Voornaamste posten in millioenen Reichsmark.

Data	Goud	Daarvan bij buit. circ. banken 1)	Deviezen als goud-dekking geldende	Andere wissels en cheques	Beleeningen
15 Dec. 1926	1.772,3	176,6	460,1	1.278,0	44,7
7 " 1926	1.755,0	176,6	478,8	1.267,9	143,3
30 Nov. 1926	1.755,0	176,6	418,4	1.286,3	321,3
23 " 1926	1.754,9	178,5	378,5	1.212,5	25,9
15 " 1926	1.754,7	193,9	394,9	1.280,9	15,2
15 Dec. 1925	1.207,7	96,6	394,9	1.565,0	8,7
30 Juli 1914	1.356,9	—	—	750,9	50,2

Data	Effecten	Diverse Activa 2)	Circulatie	Rekg.-Crt.	Diverse Passiva
15 Dec. 1926	90,9	642,3	3.165,8	653,8	259,4
7 " 1926	90,9	604,7	3.290,9	528,3	302,5
30 Nov. 1926	91,1	581,4	3.374,5	528,3	332,5
23 " 1926	91,3	851,9	2.862,7	1.033,8	222,6
15 " 1926	91,3	791,6	3.009,7	829,6	233,4
15 Dec. 1925	226,3	689,8	2.566,3	765,0	549,7
30 Juli 1914	330,8	200,4	1.890,9	944,-	40,0

1) Onbelast. 2) W.o. Rentenbankscheine 15, 7 Dec.; 30, 23, 15 Nov., 26, 15 Dec. '25, resp. 150; 104; 86; 323; 281; 254 mill.

NATIONALE BANK VAN BELGIË.

Voornaamste kosten in millioenen Belgas.

Data 1926	Goud		Zilver 1)	Binnen- en buitenlandse wissels	Beleeningen op Belgische Staatsfondsen	Voorsch. afd. Staat voor ingetrokken markten	Circulatie	Rekg. Crt.	
	Munt en metaal	Te goed in enwissels op het buitenl.						Schatkist	Partic.
22 Dec.	620	446	38	497	32	400	1.758	19	231
16 "	620	442	38	492	32	400	1.758	16	224
9 "	620	431	38	484	33	400	1.763	19	199
2 "	620	428	38	473	40	400	1.769	23	183
25 Nov.	620	466	38	510	38	400	1.745	45	257

1) Met ingang van 4 Nov. aan de schatkist gecedeerd.

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in millioenen dollars.

Data	Goudvoorraad		Wettig betaalmiddel, Zilver etc.	Wissels	
	Totaal bedrag	Dekking F. R. Notes		In herd. v. d. member banks	In de open markt gekocht
8 Dec. '26	2.828,4	1.406,7	121,1	604,7	391,0
1 " '26	2.829,6	1.401,9	126,5	645,5	368,2
24 Nov. '26	2.829,7	1.450,0	128,2	627,6	340,6
17 " '26	2.851,1	1.456,3	133,6	567,0	347,9
10 " '26	2.841,8	1.450,4	128,1	1.581,4	339,9
3 " '26	2.807,3	1.399,7	127,4	675,9	332,1
9 Dec. '25	2.722,3	1.365,3	107,6	679,4	369,6

Data	Belegd in U.S. Gov. Sec.	F. R. Notes in circulatie	Totaal Deposito's	Gestort Kapitaal	Goud-Dekkings-perc. 1)	Algem. Dekkings-perc. 2)
8 Dec. '26	323,6	1.803,8	2.288,6	124,7	69,1	72,1
1 " '26	305,9	1.771,6	2.324,4	124,5	69,1	72,2
24 Nov. '26	299,9	1.774,1	2.262,3	124,4	70,1	73,3
17 " '26	308,1	1.750,3	2.301,1	124,9	70,4	73,7
10 " '26	300,4	1.750,8	2.264,9	124,9	70,7	74,0
3 " '26	302,3	1.755,4	2.276,4	124,4	69,6	72,8
9 Dec. '25	351,9	1.765,6	2.314,5	116,9	66,7	69,4

1) Verhouding totalen goudvoorraad tegenover opeisbare schulden: F. R. Notes en netto deposito. 2) Verhouding totalen voorraad muntmateriaal en wettig betaalmiddel tegenover idem.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in millioenen dollars.

Data	Aantal banken	Disconto's en beleen.	Beleggingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal deposito's	Waarvan time deposits
1 Dec. '26	691	14.375	5.521	1.678	18.888	5.780
24 Nov. '26	691	14.325	5.524	1.624	18.732	5.774
17 " '26	691	14.289	5.543	1.658	18.812	5.772
10 " '26	691	14.312	5.544	1.641	18.821	5.770
3 " '26	692	14.370	5.588	1.621	18.920	5.765
2 Dec. '25	722	14.006	5.393	1.668	18.492	5.348

Hierachter volgen enkele bankstaten, welke aan het eind van ieder kwartaal worden opgenomen.

BANKSTATEN,

KWARTAALSGEWIJZE OPGENOMEN.

I. FEDERAL RESERVE BANK TE NEW YORK.

(In millioenen Dollars).

Data	Goudvoorraad		Wettig betaalmiddel, Zilver etc.	Wissels	
	Totaal bedrag	Dekking F. R. Notes		In herd. v. d. member banks	In de open markt gekocht
8 Dec. 1926..	948,4	253,2	24,4	160,0	123,7
1 " 1926..	1.003,0	289,3	24,8	140,1	108,5
24 Nov. 1926..	990,8	355,6	25,0	149,0	72,5
17 " 1926..	1.047,9	351,9	24,8	90,2	74,4
10 " 1926..	1.018,2	353,4	25,0	116,0	64,0
3 " 1926..	957,5	310,2	22,8	172,4	71,3
27 Oct. 1926..	999,2	381,7	24,8	132,3	48,2
20 " 1926..	1.012,2	383,1	25,0	109,1	42,4
13 " 1926..	951,0	294,9	25,3	204,3	53,6
6 " 1926..	967,6	300,5	25,6	151,9	37,0
29 Sept. 1926..	984,2	306,1	25,9	197,6	51,2
22 " 1926..	987,9	302,7	25,8	188,9	45,9
9 Dec. 1925..	944,0	332,4	25,6	211,2	35,6
10 Dec. 1924..	888,1	450,0	20,9	48,9	110,8

Data	Belegd in U. S. Gov. Sec.	F. R. Notes in circulatie	Totaal Deposito's	Gestort Kapitaal	Algemeen Dekkings-perc. 1)
8 Dec. 1926..	70,4	389,6	893,7	36,4	75,8
1 " 1926..	59,9	390,5	901,7	36,2	79,5
24 Nov. 1926..	54,4	395,3	819,5	36,2	81,6
17 " 1926..	60,5	391,1	872,2	36,7	84,9
10 " 1926..	54,1	378,1	856,0	36,6	84,5
3 " 1926..	54,1	384,6	839,8	36,2	80,1
27 Oct. 1926..	54,1	372,4	853,4	36,2	83,5
20 " 1926..	54,1	373,8	841,0	35,8	85,4
13 " 1926..	56,0	381,7	855,6	35,8	78,9
6 " 1926..	54,6	378,0	874,3	35,8	82,5
29 Sept. 1926..	56,1	374,2	892,9	35,7	79,7
22 " 1926..	55,0	373,6	901,8	35,7	79,5
9 Dec. 1925..	82,4	363,0	902,1	32,1	76,6
10 Dec. 1924..	204,3	369,4	880,2	30,2	72,7

1) Verhouding totalen voorraad muntmateriaal en wettig betaalmiddel tegenover F. R. notes en deposito's.

II. ZWEEDSCHE RIJKSBANK.

(In millioenen Kronen.)

Data	Goud	Buiten. tegoed en wissels	Zweedsche en vreemde Staatsf.	Disconto's en Beleen.	Circulatie	Rek. Crt.
11 Dec. '26	224,9	142,7	45,1	338,7	458,6	224,1
4 " '26	225,2	139,3	45,0	276,3	492,5	122,1
27 Nov. '26	225,4	130,8	45,3	213,2	476,7	62,2
20 " '26	225,5	120,7	45,4	219,7	470,5	67,0
13 " '26	225,7	124,8	45,5	227,9	479,0	66,9
6 " '26	225,9	123,3	45,5	243,7	494,6	66,0
30 Oct. '26	226,1	125,3	45,6	239,3	516,0	64,3
23 " '26	226,1	130,0	45,6	227,9	466,1	87,9
16 " '26	226,2	129,7	45,7	243,6	485,2	81,8
9 " '26	226,3	130,0	43,8	253,6	499,1	79,6
2 " '26	226,4	137,5	46,1	283,7	553,4	69,4
25 Sept. '26	226,5	140,8	46,5	209,6	477,2	66,8
12 Dec. '25	230,3	159,4	47,3	380,7	471,6	275,6
13 Dec. '24	237,3	61,2	54,3	495,9	483,5	298,6
25 Juli '14	105,8	115,6	28,0	92,4	206,2	68,2

III. BANK VAN NOORWEGEN. (In millioenen Kronen.)

Data	Goud	Tegoed in het buitenl.	Effecten	Disconto's en Beleen.	Circulatie	Rek. Crt.
15 Dec. 1926..	147,2	63,2	31,0	470,5	330,7	313,8
7 " 1926..	147,2	64,3	29,9	471,6	322,3	323,1
30 Nov. 1926..	147,2	65,7	28,6	474,7	321,1	328,0
22 " 1926..	147,2	65,8	28,5	477,0	315,4	336,1
15 " 1926..	147,2	65,8	28,5	468,3	317,0	325,1
8 " 1926..	147,2	65,8	28,5	416,5	322,6	298,1
30 Oct. 1926..	147,2	66,2	28,1	430,0	327,5	278,0
22 " 1926..	147,2	66,7	27,6	428,6	322,4	281,9
15 " 1926..	147,2	66,7	27,6	422,4	323,1	275,3
7 " 1926..	147,2	68,3	27,6	398,0	327,0	249,2
30 Sept. 1926..	147,2	69,0	27,0	395,6	328,3	245,0
15 Dec. 1925..	147,2	58,1	13,5	298,6	356,7	87,1
15 Dec. 1924..	147,2	41,1	9,0	389,3	383,6	100,9
22 Juli 1914..	52,4	65,7	8,9	79,3	120,8	10,7

IV. NATIONALE BANK VAN DENEMARKEN.

(In millioenen Kronen.)

Data	Goud	Zilver	Tegoed in het buitenland	Disconto's en Beleen.	Circulatie	Rek. Crt.
30 Nov. 1926..	209,0	15,9	25,4	150,6	377,8	26,6
30 Oct. 1926..	209,1	15,9	37,1	143,9	394,5	21,1
30 Sept. 1926..	209,1	16,6	26,5	133,5	377,4	22,0
30 Nov. 1925..	209,3	15,7	106,5	271,3	433,5	77,4
29 Nov. 1924..	209,5	23,0	25,5	495,2	479,1	71,5
30 Juni 1914..	75,6	6,6	19,8	95,6	159,8	4,8

V. BANK VAN SPANJE.

(In millioenen Peseta's.)

Data	Goud	Zilver	Staatsfondsen 1)	Disconto's en Beleen.	Circulatie	Rekg. Crt.	
						Partic.	Staat
18 Dec. '26	2.557	677	588	2.279	4.270	964	613
11 " '26	2.557	674	588	2.250	4.310	969	602
4 " '26	2.557	674	588	2.348	4.322	963	626
27 Nov. '26	2.557	676	588	2.364	4.286	983	411
20 " '26	2.557	671	588	2.652	4.330	973	349
13 " '26	2.557	666	588	2.225	4.416	1.032	331
6 " '26	2.557	664	588	2.210	4.450	1.028	350
30 Oct. '26	2.557	667	588	2.272	4.393	1.026	400
23 " '26	2.557	665	588	2.240	4.401	1.040	351
16 " '26	2.557	661	588	2.286	4.440	1.043	356
9 " '26	2.557	662	588	2.331	4.443	1.040	377
2 " '26	2.557	668	588	2.322	4.398	1.060	435
19 Dec. '25	2.537	655	589	2.463	4.382	1.275	357
20 Dec. '24	2.535	655	591	2.384	4.495	927	447
24 Juli '14	543,5	726,8	494,4	783,8	1919,0	497,9	

1) Ten bedrage van 344 millioen, plus voorschot in rek.-crt. aan de schatk.

VI. ZWITSERSCHE NATIONALE BANK.

(In millioenen Francs.)

Data	Goud	Zilver	Tegoed in het buitenland	Disconto's en Beleen.	Circulatie	Rek. Crt.
15 Dec. 1926..	443,3	75,8	28,6	356,0	771,1	128,9
7 " 1926..	443,2	75,6	23,2	365,3	783,4	109,9
30 Nov. 1926..	443,1	75,8	17,0	375,6	807,3	97,5
23 " 1926..	443,1	73,1	21,5	349,8	758,1	116,5
15 " 1926..	442,9	72,7	20,7	349,7	773,4	110,8
6 " 1926..	442,6	72,1	22,1	362,1	797,9	87,7
30 Oct. 1926..	442,4	72,2	21,3	370,3	824,3	73,8
23 " 1926..	437,3	72,8	22,2	357,5	767,4	108,5
15 " 1926..	437,1	77,2	19,4	353,5	777,8	105,6
7 " 1926..	437,2	76,8	19,2	373,0	797,9	98,5
30 Sept. 1926..	437,1	80,2	18,6	390,6	833,9	86,0
15 Dec. 1925..	455,8	90,8	16,6	336,2	781,9	120,7
15 Dec. 1924..	505,5	93,2	45,2	343,0	821,3	161,6
23 Juli 1914..	180,1	18,9	—	107,8	267,9	105,2

VII. OOSTENRIJKSCHE NATIONALE BANK.

(Voornaamste posten in millioenen Schillingen.) 1)

Data	Goud ¹⁾	Vreemd geld, deviezen tegd. (i/h. buit.l.) ²⁾	Andere edelvaluta ³⁾	Disconto's en Beleen.	Voor-schot a/d. Staat	Circulatie	Rek.-Crt.
15 Dec. '26	48,3	481,5	139,1	95,4	178,2	854,3	85,0
7 " '26	48,3	479,5	139,0	88,3	178,2	850,9	72,0
30 Nov. '26	48,3	479,3	139,0	86,2	178,3	873,3	45,6
23 " '26	48,3	476,8	140,2	65,7	178,3	767,2	110,1
15 " '26	48,0	476,8	134,8	78,4	178,3	812,0	83,1
7 " '26	48,0	483,9	135,0	86,1	178,3	838,7	70,9
31 Oct. '26	48,0	491,7	134,9	97,0	178,3	889,8	38,3
23 " '26	40,9	477,4	135,0	74,8	178,3	793,0	98,2
15 " '26	40,9	477,4	134,1	86,8	178,3	818,0	82,2
7 " '26	46,9	477,0	134,3	93,3	178,3	840,7	59,5
30 Sept. '26	46,8	480,8	137,8	87,4	178,4	864,6	69,8
15 Dec. '25	14,8	498,6	55,4	129,5	190,5	814,4	76,9
15 Dec. '24	11,1	442,6	—	184,7	219,5	770,4	86,8

1) 1 Schilling = 0.694 goudkronen = 10.000 papierkronen.

2) Als dekking der circulatie en saldi in rek. crt. geldende, volgens art. 85 der Statuten.

3) Tot dusverre slechts kostdeviezen in § en £. Tot einde 1924 werden deze onder "Vreemd geld enz." opgevoerd. Zie pag. 236 in het No. van 18 Maart 1925.

VIII. NATIONALE BANK VAN HONGARIJE.

(In millioenen Pengö's. 1 Pengö = 12.500 Kr.)

Data	Goud	Vreemd geld, deviezen tegoed in het buit.l.)	Binnenl. wissels, ceelen en effecten	Voor-schot aan den Staat	Circulatie	Rekg.-Courant	
						Staat	Partic.
15 Dec. '26	169	108	185	144	413	253	10
7 " '26	169	112	189	144	429	244	11
30 Nov. '26	169	117	192	144	447	233	14
23 " '26	169	113	179	144	404	259	14
15 " '26	169	112	177	144	431	234	10
7 " '26	169	119	182	144	458	214	14
31 Oct. '26	169	115	187	150	482	186	14
23 " '26	169	103	170	150	409	217	25
15 " '26	169	87	171	150	416	198	11
7 " '26	169	85	180	150	424	191	11
30 Sept. '26	169	81	182	150	441	170	11
15 Dec. '25	59	206	118	156	379	225	13
15 Dec. '24	41	151	153	158	332	165	15

1) Als dekking van biljetten en saldi in rek.-courant geldende, volgens art. 85 der statuten.

IX. TSJECHOSLOWAAKSCHE NATIONALE BANK.

(In millioenen Tsjechoslow. Kronen.)

Data	Vordering op den Staat	Goud en Zilver	Vreemd geld en tegoed in het buit.l.	Disconto's en beleningen	Circulatie	Rek. Crt.
30 Nov. 1926	4.841	1.034	1.789	221	7.442	1.247
23 " 1926	4.843	1.025	1.750	217	6.838	1.783
15 " 1926	4.851	1.026	1.701	202	7.020	1.557
7 " 1926	4.854	1.027	1.632	211	7.266	1.213
31 Oct. 1926	4.860	1.027	1.591	213	7.543	1.015
23 " 1926	4.860	1.027	1.571	194	6.866	1.497
15 " 1926	4.865	1.027	1.551	195	7.003	1.329
7 " 1926	4.869	1.029	1.522	206	7.256	1.093
30 Sept. 1926	4.876	1.029	1.491	200	7.510	902
23 " 1926	4.877	1.034	1.444	181	6.826	1.318
30 Nov. 1925	5.134	1.031	1.135	1.282	7.921	955
30 Nov. 1924	10.100*	1.051	714	2.419	8.501	3.993

*) Vorderingen op de O.-Hong. Bank, in liq.: Bankbiljetten, rekening-crt.-saldi en schatkistbons.

X. ZUIDAFRIKAANSE RESERVEBANK.

(Voornaamste posten in duizenden Ponden.)

Data	Goud en Goud-cert.	Disconto's en beleen.	Waar-van Reg.-papier	Circulatie	Rek.-Crt.	Algemeen Dekkings perc. 1)
27 Nov. 1926..	7.144	6.469	1.794	7.779	5.151	55,1
20 " 1926..	6.683	6.963	2.009	6.887	5.224	53,4
13 " 1926..	6.981	7.076	1.868	7.140	6.201	52,3
6 " 1926..	7.043	6.901	1.868	7.779	6.018	51,3
30 Oct. 1926..	7.040	6.849	1.868	8.192	5.235	52,8
23 " 1926..	7.083	6.630	1.728	6.953	5.838	54,1
16 " 1926..	8.031	6.634	1.728	7.058	5.812	59,1
9 " 1926..	7.927	6.919	1.648	7.471	5.434	57,5
2 " 1926..	7.815	7.522	1.613	7.963	6.615	53,1
25 Sept. 1926..	7.624	7.216	1.298	6.862	7.152	52,1
18 " 1926..	7.488	7.199	993	6.748	7.055	52,5
28 Nov. 1925..	8.976	6.448	2.135	8.949	5.783	60,2
29 Nov. 1924..	10.776	6.420	1.000	11.132	4.957	65,8

*) Verhouding goud, goudcert. en pasnunt tegenover opeisbare schulden: bankbiljetten en depositos.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 27 December 1926.

Zoals gewoonlijk heeft de week voor de Kerstvacantie ten gevolge gehad, dat de levendigheid op de internationale fondsenmarkten geen groote vormen heeft aangenomen. Toch is de grondstemming over het algemeen vast gebleven. Met name was dit aan de beurs van Berlijn het geval. De verbetering van de koersen van binnenlandsche aandeelsoorten is zelfs zoo groot geworden, dat in vele gevallen de recordnoteringen van medio November weer werden bereikt. De onrust, welke was ontstaan ten aanzien van den binnenlandschen politieken toestand, is geheel uit den weg geruimd. Ook heeft men geen aandacht meer geschonken aan het teleurstellende communiqué van de I. G. Farbenindustrie. In dit fonds waren enkele contramineposities ontstaan, welke in de laatste dagen voor een goed deel zijn geliquideerd. Op den voorgrond echter hebben bank- en montaan-aandeelen gestaan. Men schijnt van meening te zijn, dat de bankwereld de vruchten heeft geplukt van de

stabilisatie der monetaire en — in vele gevallen — economische toestanden, welke het afgelopen jaar te zien heeft gegeven. Wat de montaanindustrie betreft, verwacht men goede resultaten van de internationale overeenkomsten, welke tot stand zijn gebracht.

Te Londen is men minder optimistisch geweest, doch ook hier kon een vaste grondtoon worden opgemerkt. De leiding werd hierbij genomen door de afdeeling voor eerste klasse beleggingsfondsen, waar voornamelijk de 5 pCt. oorlogsleeningen vrij sterk gezocht waren. De afdelingen voor de verschillende aandeelsoorten zijn minder bewogen geweest. Opmerkelijk was het slechts, dat vele aandeelen van industriele ondernemingen, zelfs van dezulke, welke het sterkst te lijden hebben gehad onder den druk van de nu tot het verleden behorende staking in de steenkoolmijnen, gevraagd bleken en dat de noteringen zich zelfs hooger hebben gesteld dan die van een jaar geleden.

Te Parijs is in de laatste dagen de handel iets ruimer geworden, voornamelijk onder den invloed van de gestie van de Bank van Frankrijk. De aankondiging, dat de centrale credietinstelling bereid is voorloopig buitenlandsche betaalmiddelen te koopen en te verkoopen tegen een vasten koers, heeft den indruk gewekt, dat een zekere stabilisatie van den koers van het Fransche betaalmiddel is beoogd. Dit heeft uit den aard der zaak een gunstigen indruk gemaakt, doch tegelijkertijd zijn de koersen van buitenlandsche betaalmiddelen iets gestogen en is ter beurze twijfel opgekomen aan de capaciteit of de geneigdheid van de Bank van Frankrijk om de aangekondigde politiek voort te zetten. In verband hiermede is de aandacht opnieuw op buitenlandsche fondsen gevallen, welke dan ook blijik hebben gegeven van een opgewekte stemming, waartegenover de binnenlandsche markt iets zwakker is geworden.

Te New York was de stemming eenigszins weifelend. In haar uitwerking is de aankondiging van het extra dividend op de aandelen der U. S. Steel Corporation niet gunstig voor de fondsenmarkt geweest. Aanvankelijk althans heeft de beurs hierop door een daling gereageerd, welke later echter door een verbetering uit den weg is geruimd. Toen de eerste verkoopen — wellicht voortkomende uit het bezit van insiders, die thans hun aandelen van de hand wilden doen — achter den rug waren, ontstond een vrij aanmerkelijk herstel, dat ook door de overige afdelingen ter beurze werd overgenomen.

Ten onzent heeft de nadering van de Kerstvacantie — hoe kort deze ditmaal ook is geweest — eenige inkrimping van de omzetten ten gevolge gehad. De handel is dus uitermate gering geworden, gegeven het feit, dat tevoren ook reeds niet van groote levendigheid kon worden gesproken. Enkele uitzonderingen zijn nochtans op te merken geweest. In de eerste plaats geldt dit de afdeeling voor *beleggingspapieren*. Niet in de eerste plaats voor inheemsche fondsen, doch voor de buitenlandsche soorten bestond ruime belangstelling. Zoo werden de kortelings geëmitteerde preferente aandelen der Nationale Belgische Spoorweg Maatschappij op ruime schaal verhandeld, evenals de schuldbrieven ten laste der Fransche Staatsspoorwegen. Op den laatsten dag van de berichteweek werden ook de obligaties der Bulgaarsche Vluchtelingenleening omgezet, waarbij een agio van 2½ à 3 pCt. werd bereikt. 6 pCt. Ned. Werk. Schuld 1922: 105½, 105¹¹/₁₆, 105¾; 4½ pCt. Ned. Werk. Schuld 1917: 99½, 99⁹/₁₆, 99½; 4½ pCt. Ned.-Indië 1926: 96¹³/₁₆, 96²³/₃₂, 97⁹/₃₂; 5 pCt. Mexico Goud £ 20—100 afg.: 42½, 43½, 45; 5 pCt. Brazilië 1903 £ 100: 74¼, 74, 73¾; 8 pCt. Sao Paulo: 104¼, 104¼, 104¼.

Wat de aandelen afdelingen betreft, is die voor *petroleumandaelen* in het bijzonder naar voren getreden. Er bestond een vaste stemming voor aandelen Koninklijke Petroleum Maatschappij, vermoedelijk ten deele in het leven geroepen door het vooruitzicht op een interim dividend in de eerste dagen van Januari. Tegen het einde van de berichtperiode is hierbij nog gekomen de vraag voor Fransche rekening — waarvan hierboven reeds gewag werd gemaakt — zoodat het slot in vaste stemming en op het hoogste peil van de beursweek is gekomen. Ook de overige aandelen uit de hier besproken afdeeling ondergingen den invloed van het hoofdfonds. Dordtsche Petroleum Ind. Mij.: 363, 365, 369, 376; Geec. Holl. Petr. Cy.: 179½, 180, 184½; Kon. Petroleum Mij.: 383¼, 387½, 391½, 398; Perlak Petroleum: 67½, 66½, 69½; Peudawa: 32¼, 32½, 32½.

Binnenlandsche industriele aandelen waren verdeeld. Er is goede vraag ontstaan naar aandelen in kunstzijdefabrieken, zoodat bijna alle soorten een vrij aanmerkelijk koersherstel hebben kunnen boeken. Daarentegen waren Jurgenssoorten iets loomer. Sterk aangeboden waren aandelen Algemeene Norit Maatschappij. De gepubliceerde briefwisseling inzake de pogingen tot het verkoopen van

de onderneming heeft ter beurze een ongunstigen indruk gemaakt. Centrale Suiker Mij.: 126, 125¼, 125; Hollandische Kunstzijde Industrie: 76½, 78½, 78; Jurgens: 175½, 174¼, 173; Maekubee: 81¾, 85, 87¾; Neel. Kunstzijdefabriek: 188, 190½, 193¼; Philips Gloeilampfabriek: 365, 372, 375¼; Alg. Norit Mij.: 96½, 95, 94.

De *rubbermarkt* was opgewekt, doch met zeer stillen handel. De stijgende beweging van den rubberprijs heeft eenige koopers in de markt gebracht, waartegenover slechts onvoldoende materiaal kon worden gesteld. In aandelen Rubber Cultuur Maatschappij „Amsterdam” is nog het meeste omgegaan, doch de voordeelige koersverschillen zijn grooter geworden bij de minder courante soorten. Amsterdam Rubber: 317½, 320½, 325; Deli Batavia Rubber: 255¼, 257½, 258½, 258; Hessa Rubber: 459¼, 463, 467, 465; Indische Rubber Comp.: 366, 367½, 368½; Java Caoutchouc: 197½, 198, 197½; Kali Telepak: 313, 315½, 321½; Majanglanden: 367, 372, 375; Ned.-Indische Rubber & Koffie: 326, 330; Oost-Java Rubber: 340, 336½, 347, 340½; Padang Rubber: 342; R'dam Tapanoeli: 151, 152, 154½; Serbadjadi: 324¼, 326½, 328; Sumatra Caoutchouc: 285½, 289, 292¾, 292; Sumatra Rubber: 374, 375½, 377; Ver. Ind. Cult. Ond.: 193½, 195, 197½; Wai Sumatra Rubber: 286, 290, 292; Kendeng Lemboe: 414, 419¼, 422½.

Tabaksandaelen waren tamelijk goed gevraagd, eensdeels in verband met de houding van de rubbermarkt, anderdeels doordat de in het voorjaar te verkoopen tabak langzamerhand in Nederland arriveert en men dus eenig oordeel omtrent de kwaliteit kan vellen. Weliswaar is officieel hieromtrent niets bekend geworden, doch ter beurze is men hieromtrent vrij optimistisch. Arendsburg: 577¼, 581¼, 586¼, 590; Besoeki Tabak: 293, 302, 310; Deli Batavia: 446, 446½, 447; Deli Mij.: 424¼, 425, 423¼, 428½; Oostkust: 196½, 193¾, 197¼; Senembah: 414¼, 413, 416½.

Suikeraandaelen hebben een weinig opmerkelijk verloop gehad. In de meeste fondsen is slechts sporadisch iets omgegaan. Noch de Cubanoteeringen, noch meldingen van de V.J.S.P. hebben dan ook aanleiding tot ingrijpen gegeven. Alleen aandelen Handelsvereniging „Amsterdam” hadden een eenigszins uitgebreide markt, hetgeen wellicht in verband heeft gestaan met het in de eerste dagen van Januari uit te keeren interim dividend. Cultuur Mij. der Vorstenlanden: 184¼, 180¼, 182¼; Handels Verg. Amsterdam: 694, 695½, 698½; Javasche Cultuur Mij.: 392, 394, 391½, 396; Kalibagor: 439½, 435; Moormann: 474, 478; Ned.-Ind. Suiker Unie: 266, 269¾, 271½; Poerworedjo: 120, 120½, 119; Sindanglaet: 426, 425½, 435; Tjepper: 710, 714, 710, 715; Tjeweng Lestari: 247½, 248½, 250; Watoetoelis Poppoh: 795, 789½, 795.

De *scheepvaartmarkt* was kalm en over het algemeen iets aangeboden, zonder dat het echter tot belangrijke koersverschillen is gekomen. Holland-Amerika Lijn: 60, 60½, 58¼, 59; Java-China-Japan Lijn: 126½, 126¼, 126½; Kon. Ned. Stoomboot Mij.: 96¼, 94¼, 95¼; Ned. Scheepvaart Unie: 179, 177½, 179½; Stoomvaart Mij. Nederland: 173¼, 174¼.

Mijnaandaelen zijn op den achtergrond gebleven, waarbij een lichte neiging tot reactie op te merken is geweest. Alg. Exploratie Mij.: 95, 96, 97; Billiton 1e Rubriek: 768½, 765, 755; Müller & Co. Alg. Mijnbouw Mij.: 58½, 58½, 60; Redjang Lebong: 218; Singkep Tin Mij.: 420½, 425, 419.

De afdeeling voor *bankandaelen* heeft een kalme ontwikkeling aan den dag gelegd. Een uitzondering dient te worden gevormd voor de Indische credietsoorten, welke iets levendiger zijn geweest. Amsterdamsche Bank: 161, 161½, 160½, 161; Holl. Bank v. Z.-Amerika: 74½, 73½, 73¼; Incasso Bank: 118½; Javasche Bank: 365; Koloniale Bank: 238½, 238½, 242; Ned.-Ind. Handelsbank: 175, 173, 175; Ned. Handel Mij. C. v. A.: 159¼, 159, 160½, 158¼; R'damsche Bankvereniging: 85½, 85½; Twentsche Bank: 140, 140½, 141½.

De *Amerikaansche markt* heeft zich volkomen naar de aanwijzingen van Wallstreet gedragen. Dientengevolge zijn de variaties per saldo gering gebleven. American Can Cy.: 219, 215, 212½; Anaconda Copper: 97¹/₁₆, 99, 98½; Studobaker: 55½, 55¼, 55¼; United States Steel Corp.: 159¹³/₁₆, 158½, 160¼; Atchison Topeca: 167, 165¼, 168¼; Baltimore & Ohio: 109½, 108¼; Erie: 42; Missouri Kansas & Texas Railway: 34½, 33½; Union Pacific Railway: 167, 165, 166½; Wabash Railway: 43²⁷/₃₂, 43¹/₃₂, 43¹¹/₃₂.

De *geldmarkt* heeft den invloed ondergaan van de nadering van de jaarwisseling. De notering voor prolongatie is opgelopen tot 4 à 4¼ pCt.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN. 28 December 1926.

Tarwe. De Kerstdagen vallen in de week waarvan wij het overzicht schrijven, maar ofschoon zij ook dit jaar de zaken belemmerd hebben, is het toch lang zoo zakenloos niet geweest als anders veelal het geval was. Niettegenstaande over het algemeen de berichten over de oogsten gunstig waren, is toch de stemming niet verder verflauwd, integendeel in de laatste dagen zijn de prijzen zelfs vaster geworden. In de meeste Europeesche markten bestond er nog kooplust voor spoedig leverbare tarwe en indien het prijsverschil tusschen spoedig arriveerbare en in Maart aankomende tarwe wat verminderd is, dan komt dit voornamelijk doordat de prijzen van de later aankomende tarwe-soorten hooger zijn geworden. Er is meer kooplust geweest, vooral voor Platatarwe waar die zooveel goedkoopster te krijgen was dan de Noord-Amerikaansche soorten, die stoomend of op zeer spoedige aflading worden aangeboden. Toch hebben de prijsverhoogingen nog niet veel te beteekenen, hetgeen ook niet te verwonderen is als men in aanmerking neemt, dat de oogstberichten zoo gunstig blijven. In Amerika evenwel is de statistische positie, uitgedrukt in den zichtbaren voorraad, vaster geworden en dit heeft misschien meer invloed gehad dan de kabels die door een Amerikaansche firma werden gezonden, dat het surplus van den oogst der Vereenigde Staten nog 85.000.000 bushels was. Dit zou een groot cijfer zijn, als men in aanmerking neemt wat daar nog bijkomt van Canada, terwijl bovendien de zeer goede oogsten van Argentinië en Australië nog verscheept moeten worden. Wederom waren de verschepingen van Argentinië onbetekenend klein, zoodat voorloopig nog de Noord-Amerikaansche markten voor direct leverbare tarwe den grootsten invloed zullen uitoefenen. Wel is en blijft ook Rusland van de partij en in onze haven in het bijzonder zijn de aanvoeren van Russische tarwe tamelijk groot geweest, en daar nog een groot gedeelte van de tarwe onverkocht is, worden de prijzen daardoor gedrukt.

Rogge was tamelijk vast gestemd. Amerikaansche rogge is over het algemeen te duur vergeleken met Russische rogge, waarvan zich nogal eenige voorraad in de Continentale havens bevindt. Toch worden er ook in Noord-Amerikaansche vrij regelmatig z ken gedaan. Te Chicago is de December-termijn plotseling tamelijk sterk opgelopen. Wij tasten eenigszins in het duister omtrent de oorzaak; waarschijnlijk is de daling destijds te sterk geweest in verhouding tot de statistische positie van het artikel.

Maïs. Na aanvankelijk goede vraag tot oplopende prijzen, is de stemming ten slotte weer veel trager voor dit artikel. De zeer groote hoeveelheden maïs, die Europa telkens van Argentinië heeft opgenomen, hebben zeer weinig indruk gemaakt op de maïsmarkten te Buenos Ayres en Rosario, met het gevolg dat er telkens weer opnieuw lage offertes te voorschijn kwamen. Dit werkt ten slotte ont-

moedigend en het staat wel vast, dat de verschepingen voorloopig zeer ruim zullen blijven. Toch hebben de locomarkten zich in de verschillende landen goed gehouden, al zijn bijna overal de prijzen gedaald. Er wordt nog steeds bijna overal een premie voor spoedig leverbare maïs betaald, zelfs in ons land waar de vorige week meer maïs binnenkwam dan in eenige vorige week voor zoover ons bekend. De consumptie moet dus wel groot zijn en dit is de oorzaak dat er telkens weer kooplust ontstaat.

Van andere landen wordt betrekkelijk weinig maïs geoffereerd, althans niet tot prijzen die in verhouding tot Platamaïs veel aandacht trekken. De Donaulanden blijven evenwel voor voorjaarsverscheeping tamelijk scherp aan de markt en het is zeer waarschijnlijk, dat men tegen dien tijd ruime verschepingen van den Donau zal zien.

Noord-Amerikaansche maïs komt voor Europa niet in aanmerking. De prijzen fluctueerden in Chicago betrekkelijk weinig.

Gerst. Hierover valt weinig nieuws te vertellen, behalve dat de vraag weer iets is toegenomen, waartegenover een belangrijk ingekrompen aanbod is komen te staan. De stemming is dientengevolge bepaald veel vaster. Hier te lande bestond vrij goede vraag voor Amerikaansche Malt-ing. De Donau biedt weinig gerst aan en ook Rusland is minder grif verkooper. Nieuwe oogst Platagerst wordt dagelijks geoffereerd, doch veel belangstelling bestaat hier voor nog niet.

Haver. Nog steeds is de handel van kleine afmetingen. Platahaver echter wordt vrij regelmatig in Engeland gekocht, evenwel geen groote kwantiteiten.

SUIKER.

Wegens de Kerstfeestdagen toonden de verschillende markten de afgelopen week weinig interesse voor het artikel.

Een opmerkelijk feit is echter, dat F.O.Licht de geraamde bietsuiker oogsten 1926/27 voor verschillende Europeesche landen weder heeft gereduceerd, hoewel het weer voor de laatste veldwerkzaamheden en het binnenhalen van den oogst over het algemeen gunstig was. Het totaal van zijne raming 1926/27 wordt thans gebracht op 6.948.000 tons (vorige raming 6.983.000 tons; oogst 1925/26 7.471.000 tons).

Ook de Oostenrijksche Statisticus, Dr. Mikusch, heeft eene nieuwe gereduceerde raming van den Europeeschen bietsuiker, oogst 1926/27, gepubliceerd met 6.918.000 tons, tegen zijne Octoberraming van 7.211.000 tons.

Willett & Gray hebben hunne raming van het totaal der wereldsuikeroogsten teruggebracht op 23.199.000 tons (vorige raming 24.279.000 tons, oogst 1925/26 24.379.000 tons). De gespecificeerde cijfers vindt men in dit blad onder „Aanteekeningen”.

In New York bewogen de fluctuaties voor Spot Centr. als ook op de termijnmarkt zich binnen beperkte grenzen, en was het verloop der noteringen als volgt:

Noteringen.

Data	Chicago			Buenos Aires		
	Tarwe Dec.	Maïs Dec.	Haver Dec.	Tarwe Febr.	Maïs Jan.	Lijnzaad Febr.
24 Dec. '26	139 $\frac{3}{4}$	72 $\frac{1}{8}$	45 $\frac{1}{8}$	11,30	5,40	14,70
18 „ '26	139	73 $\frac{7}{8}$	46 $\frac{3}{8}$	11,25	5,50	14,55
24 Dec. '25	176 $\frac{3}{4}$	76 $\frac{1}{8}$	40 $\frac{1}{4}$	14,75	8,30 ¹⁾	16,80
24 Dec. '24	173	124 $\frac{3}{8}$	59 $\frac{1}{2}$	15,65	11,10	23,55
24 Dec. '23	101 $\frac{1}{8}$	69	44 $\frac{1}{2}$	11,15 ²⁾	9,85	19,85 ²⁾
20 Juli '14	82	56 $\frac{3}{8}$	36 $\frac{3}{8}$	9,40	5,38	13,70

¹⁾ Per Februari. ²⁾ Per Januari.

Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten	27 Dec. 1926	20 Dec. 1926	28 Dec. 1925
Tarwe (Hardwinter II) ... ¹⁾	15,60	15,50	17,25
Rogge (No. 2 Western) ... ¹⁾	12,20	12,—	11,50
Maïs (La Plata) ..... ²⁾	169,—	171,—	206,—
Gerst (48 lbs. malting) ... ²⁾	213,—	212,—	192,—
Haver (Canada 3) ..... ¹⁾	11,60	11,50	10,90
Lijnkoeken (Noord-Amerika van La Plata-zaad) ... ¹⁾	11,95	11,70	14,85
Lijnzaad (La Plata) ..... ²⁾	370,—	369,—	398,—

¹⁾ per 100 KG. ²⁾ per 2000 KG. ³⁾ per 1960 KG.

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	19/26 Dec. 1926	Sedert 1 Jan. 1926	Overeenk. tijdvak 1925	19/26 Dec. 1926	Sedert 1 Jan. 1926	Overeenk. tijdvak 1925	1926	1925
Tarwe.....	31.126	1.652.561	1.230.719	—	13.842	22.026	1.666.403	1.252.745
Rogge.....	2.135	276.837	310.908	—	1.940	500	278.777	311.408
Boekweit.....	801	22.922	22.729	128	1.621	340	24.543	23.069
Maïs.....	64.880	972.607	823.015	7.233	125.975	82.170	1.098.582	905.185
Gerst.....	11.139	408.266	335.692	—	13.241	11.650	421.507	347.342
Haver.....	1.151	164.393	220.963	—	2.831	1.001	167.224	221.964
Lijnzaad.....	7.097	213.841	232.846	3.019	197.720	72.921	411.561	305.767
Lijnkoek.....	7.344	247.853	195.204	—	—	—	247.853	195.204
Tarwemeel.....	8.576	109.233	122.795	—	28.452	20.200	137.685	142.995
Andere meelsoorten.....	215	15.362	10.134	—	—	—	15.362	10.134

	Sp.	C.	Dec.	Mrt.	Mei	Juli
slot voorafgaande week	5.08	3.21	3.26	3.33	3.41	
opening verslag	5.08	3.24	3.27	3.34	3.42	
slot	5.08	3.18	3.25	3.30	3.37	

De ontvangsten in de Atl. havens der V. S. bedroegen deze week 50.000 tons, de versmeltingen 57.000 tons tegen 57.000 tons in 1925 en de voorraden 212.000 tons tegen 65.800 tons.

In Cubasuiker kwamen slechts kleine zaken tot stand op basis van 3/4 d.c. e. & fr. New York. Het Verre Oosten blijft zich voor Cubasuiker interesseren.

De laatste Cuba-statistiek is als volgt:

	1926	1925	1924
	Tons	Tons	Tons
Weekontvangsten tot 18 Dec.	12.051	4.238	677
Nieuwe oogst	—	28.562	15.006
Totaal sedert 1/12/25 tot 18/12/26	4.720.071	*44.582	*18.795
Werkende fabrieken	—	63	64
Weekexport 18 Dec.	52.378	68.466	5.314
Nieuwe oogst	—	9.661	6.500
Totale export sedert 1/1 tot 18/12	4.591.424	*9.661	*6.500
Totale voorraad 18 Dec.	122.612	149.925	16.181

* Nieuwe oogst.

In Engeland werd de markt eveneens door de Kerstdagen beïnvloed en deden winstrealisaties de noteringen inzakken, waarna echter weer enig herstel intrad. De termijnmarkt in Londen sloot op de volgende noteringen:
 Dec. . . . . Sh. 18/3 Aug. '27 . . . . . Sh. 19/-
 Maart '27 . . . . . „ 18/7 1/2 Dec. '27 . . . . . „ 17/2 1/2
 Mei '27 . . . . . „ 18/10 1/2

De zichtbare voorraden zijn volgens Czarnikow:

	1925	1925	1924
	Tons	Tons	Tons
Duitschland 1 Dec.	985.000	1.049.000	881.000
Tsjecho-Slovakije 1 Dec.	628.000	780.000	706.000
Frankrijk 1 Dec.	398.000	378.000	305.000
Nederland 1 Dec.	210.000	170.000	186.000
België 1 Dec.	129.000	169.000	148.000
Polen 1 Dec.	220.000	212.000	181.000
Engeland 1 Dec.	349.000	304.000	152.000
Europa	2.919.000	3.062.000	2.559.000
V.S. Atl. havens 22 Dec.	212.000	66.000	23.000
Cuba 18 Dec.	123.000	150.000	16.000
Totaal	3.254.000	3.278.000	2.598.000

Op Java was de markt de afgelopen week rustig. Door de tweede hand werd aan het einde der week dispoñeabe Sup. gevraagd tot f 14 1/2; Februari f 14 1/2 en Maart f 14 1/2, terwijl men voor dispoñeabe No. 16 & hooger f 12 1/2 wilde betalen.

Ook hier te lande was de markt kalm gestemd en de waarde der verschillende termijnen ongeveer als volgt:

Dec.	f 21 1/2 / 22 1/2
Mrt.	„ 21 1/2 / 22 1/2
Mei	„ 22 1/2 / 22 3/4
Aug.	„ 22 1/2 / 22 1/2

De omzet beliep deze week ongeveer 4500 tons.

NOTEERINGEN.

Data	Amsterdam per Maart	Londen			New York 96° Centrifugals
		Tates Cubes No. 1	White Java's f.o.b. per Mei/Juni	Cuba's 96° c.i.f. Maart	
	kristalsuiker basis 99°	Sh.	Sh.	Sh.	\$ cts.
27 Dec. '26	f 22 7/10	38/-	18 1 1/2	15/10 1/2	5,08
20 Dec. '26	„ 22 3/10	38/-	18 1 1/2	15,10 1/2	5,08
27 Dec. '25	„ 17, -	31/9	13,7 1/2	11/-	4,14
27 Dec. '24	„ 19 3/10	37/-	17/9	13/6	4,52
4 Juli '14	ruwsuiker basis 88° f 11 12/32	18/-	—	—	3,26
	basis 99°				
	f 14 12/32				

1) Het verschil tusschen ruwsuiker 88° en krist.suik. 99° is aan te nemen op f 3 p. 100 KG.

KATOEN.

Noteering voor Loco-Katoen. (Middling Uplands.)

	24 Dec. 1926	17 Dec. 1926	10 Dec. 1926	24 Dec. 1925	24 Dec. 1924
New York voor Middling	12,95 c	12,55 c	12,30 c	19,80 c	24,30 c
New Orleans voor Middling	12,47 c	12,28 c	11,83 c	19,25 c	23,90 c
Liverpool voor Middling	6,81 d	6,62 d	6,46 d	9,92 d	—, — d

Ontvangsten in- en uitvoeren van Amerikaansche havens. (In duizendtallen balen).

	1 Aug. '26 tot 17 Dec. '26	Overeenkomstige periode	
		1925	1924
Ontvangsten Gulf-Havens.	8045.	6228.	5805
„ Atlant.Havens			
Uitvoer naar Gr. Brittannië	1258	1279	1348
„ „ 't Vasteland etc.	3015	2522	2246
„ „ Japan	679	535	415

Voorraden.

(In duizendtallen balen).

	17 Dec. '26	Overeenkomstig tijdstip	
		1925	1924
Amerik. havens	2945	1559	1538
Binnenland	1551	1918	1555
New York	120	67	209
New Orleans	650	463	417
Liverpool	752	427	445

KOFFIE.

Ook over de thans afgelopen week valt eigenlijk niets nieuws te berichten. Zoals gewoonlijk om dezen tijd van het jaar het geval is, stond ook ditmaal de markt geheel onder den invloed van de feestdagen en van het naderende einde des jaars, en waren dientengevolge de omzetten zeer beperkt. In Brazilië bleef de toestand vrijwel onveranderd, dat wil zeggen, dat de wisselkoers afwisselend op 6 d. a eene fractie daaronder stond, terwijl ook de binnenlandse koffieprijzen zoo goed als geen wijziging ondergingen. Het gevolg hiervan was, dat de kost- en vracht-aanbiedingen van Rio en van Santos bijna gelijk zijn aan die van verleden week.

De iets vastere stemming in Indië voor Robusta hield ook deze week aan en de prijzen voor Palembang Robusta liepen er nog iets op. De aanleiding hiertoe schijnt te zoeken te zijn in dekkingsvraag aldaar te lande, hoewel het aan den anderen kant niet onmogelijk is, dat eindelijk algemeen de overtuiging veld wint, dat deze soort, die toch reeds verreweg de goedkoopste koffie ter wereld is, in de laatste maanden wel wat al te veel is gedaald.

Ook aan de termijnmarkt was de stemming kalm bij onbeduidende omzetten. De noteringen toonen ten onzent voor beide contracten eene verbetering van dooreen ongeveer 1/4 a 1/2 ct.

De prijzen van gewoon goed beschreven Superior Santos op prompte verscheping zijn thans ongeveer 85/- a 86/- per cwt. en van dito Prime ongeveer 87/- a 89/-, terwijl zij van Rio type New-York 7 met beschrijving, prompte verscheping, bedragen 69/9 a 70/3.

Van Robusta op afloading van Nederlandsch-Indië zijn de prijzen in de eerste hand op het oogenblik:

Palembang Robusta, Jan./Febr. verscheping, 37 3/4 ct.; Benkoelen Robusta, Jan./Febr. verscheping, 37 3/4 ct.; Mandheling Robusta, Jan./Febr. verscheping, 39 3/4 ct., alles per 1/2 KG., cif., uitgeleverd gewicht, netto contant.

De officieele loco-noteringen bleven onveranderd 59 ct. per 1/2 KG. voor Superior Santos en 49 ct. voor Robusta.

De noteringen aan de Rotterdamsche termijnmarkt waren aan de ochtend-call als volgt:

	Santos-contract basis Good				Gemengd Contract basis Santos Good			
	Dec.	Mrt.	Mei	Sept.	Dec.	Mrt.	Mei	Sept.
28 Dec.	49 1/2	46 3/4	44 3/4	43 3/4	42 1/8	43 1/8	41 3/4	39 1/2
21 „	49 1/2	46 3/4	44 3/4	42 3/4	43	42 1/4	41 1/2	38 3/4
14 „	49 1/2	47	44 1/2	43	46	42 1/4	40 7/8	38 1/2
7 „	49 1/2	47 1/2	46	43 3/4	46	44 1/8	43	40 1/2

De slot-noteringen te New-York van het aldaar geldende gemengd contract (basis Rio No. 7) waren:

	Maart	Mei	Sept.	Dec.
27 Dec.	\$ 14,45	\$ 13,92	\$ 13,03	\$ 12,70
20 „	„ 14,45	„ 13,90	„ 12,90	„ —, —
13 „	„ 14,38	„ 13,90	„ 13,07	„ —, —
6 „	„ 14,90	„ 14,39	„ 13,40	„ —, —

Rotterdam, 28 December 1926.

(Mededeeling van de Vereeniging voor den Goederenhandel te Rotterdam.)

Noteeringen en voorraden in Brazilië.

Data	te Rio		te Santos		Wisselkoers te Rio op Londen
	Voorraad (In Balen)	Prijs (No. 7)	Voorraad (In Balen)	Prijs (No. 4)	
27 Dec. 1926	288.000	25.200	905.000	27.500	561/64
20 „ 1926	279.000	25.250	934.000	28.000	6.—
13 „ 1926	258.000	26.275	831.000	28.700	515/16
28 Dec. 1925	270.000	23.825	1.292.000	27.200	713/64

Ontvangsten uit het binnenland van Brazilië in Balen.

Data	te Rio		te Santos	
	Afgelopen week	Sedert 1 Juli	Afgelopen week	Sedert 1 Juli
24 Dec. 1926	51.000	2.272.000	211.000	4.441.000
26 „ 1925	68.000	2.676.000	142.000	4.578.000

¹⁾ In Reis.

²⁾ Prijs No. 4 te Santos 18 Dec.

Statistiek der firma G. Duuring & Zoon.

Zichtbare voorraad op 1 December in duizenden balen.

	1926	1925	1924	1923	1922
Voorraad in Europa..	1.491	1.605	1.334	1.485	2.253
Stoomend { Brazilië ..	551	604	775	711	646
„ { Oost-Indië.	64	80	69	49	22
„ Europa	2.106	2.289	2.158	2.245	2.921
Voorraad Ver. Staten	888	789	803	884	951
Stoomend { naar Brazilië ..	763	602	555	698	652
Ver. Staten	3.757	3.680	3.516	3.827	4.524
Voorraad in Rio	260	247	377	375	1.537
„ „ Santos..	727	1.183	1.707	639	2.170
„ „ Bahia ..	35	18	31	31	26
Totaal	*4.779	*5.128	*5.631	4.872	8.257
Op 1 November	*4.849	*5.209	*5.759	5.385	8.392
Op 1 Juli	*4.571	*5.085	*5.071	5.340	8.639

* Niet inbegrepen de binnenl. voorraden in Sao Paulo..	1 Juli 1924	4.592.000	balen
	1 Juli 1925	1.786.000	„
	1 Nov. 1925	3.652.000	„
	1 Dec. 1925	4.122.000	„
	1 Juli 1926	2.833.000	„
	1 Nov. 1926	6.144.000	„
	16 Nov. 1926	6.316.000	„

THEE.

De theemarkt is zeer stil en er gaat slechts weinig om, ook omdat Londen eveneens is gesloten. De aanvoeren van thee in Londen en Amsterdam blijven ruim en Amsterdam heeft de monsterlijst uitgegeven voor de veiling van 13 Januari 1927, die 14.382, 95/2 kisten Java-thee en 4500, 624/2 kisten Sumatra-thee zal omvatten.

De middenprijs voor de Amsterdamsche veilingen van 1926 komt uit op ruim 94 cts. per h.KG. tegenover 84 1/2 cts. per h.KG. over 1925, een vooruitgang over dit jaar dus van bijna 10 cents per h.KG. In totaal werden in 1926 ruim 268.000 kisten Ned.-Indische thee in veiling aangeboden tegenover in 1925 ruim 205.600 kisten.

Amsterdam, 27 December.

COPRA.

De markt kreeg in de afgelopen week een geheel ander aspect. Het aanbod van baissiers hield op, terwijl ook Indië tamelijk hoog blijft. Stoomend goed wordt regelmatig opgenomen, doch niet dringend geoffereerd.

De noteeringen zijn:

Nederl.-Indische f.m.s., stoomend	f 31 3/8
„ „ „ Dec./Jan. afl.	„ 31 1/2
„ „ „ Jan./Febr. „	„ 31 1/2

VERKEERSWEZEN.
VRACHTENMARKT.

De Noord-Amerikaansche graanvrachtenmarkt bleef het eerste gedeelte van de afgelopen week kalm, doch werd nadien vast, speciaal voor December. Voor deze posities zijn de vrachten 2 tot 5 cents per 100 lbs. opgehooperd. Van de Northern Range naar Antwerpen/Rotterdam werd 16 cents per 100 lbs. betaald en naar de Middellandsche Zee 19 tot 21 cents. Van West St. John wist een prompte boot 26 cents te bedingen naar de Middellandsche Zee.

De suikermarkt van West-Indië was kalm. Van San

Domingo werd een 3000 tonner bevracht tegen 21/6 per Januari naar U.K./Continent, hetgeen kan worden herhaald. Voor Februari wordt slechts 20/- in uitzicht gesteld voor booten van 5/6000 tons. Een handige boot van 3000 tons is gedaan voor geraffineerde suiker van Cardenas per 20 Febr./5 Mrt. tegen 27/6 drie havens westkust U.K. of 26/6 drie havens Oostkust U.K.

De bevrachters van de North Pacific toonden slechts weinig belangstelling voor bevrachten. Per Januari is 38/- en 37/6 gedaan van Vancouver, 1/3 extra Portland of Puget, naar de gebruikelijke range U.K./Continent.

De markt van de La Plata rivier was zeer levendig en bevrachters toonden weer speciaal interesse voor Januairtonnage. Er zijn minstens 45 booten bevracht, tegen 30/- tot 31/3. Voor Februari werd slechts 25/- betaald en voor Maart 23/9.

De chilispeter vrachtenmarkt bleef stil. Per Januari wordt voor ruimte 27/6 geboden, doch reeders reflecteeren niet tegen dit cijfer. Voor een volle lading kan een 3/4000 tonner per Jan. of Jan./Febr. naar Scandinavië geplaatst worden tegen ongeveer 37/6, doch bevrachters slaagden er niet in een boot te krijgen.

De Oostelijke afdelingen zijn zeer kalm en de vrachten blijven alleen op peil door het tekort aan beschikbare tonnage. Australië is in de afgelopen week, ondanks het feit, dat nog geen Britsche booten van deze afdeling worden bevracht, veel kalmer geworden. Er vond geen enkele bevrachting plaats. Van Burmah wordt 33/9 geboden naar continentale havens, doch reeders hebben tegen dit cijfer geen interesse. Per Febr./Mrt. werd 32/6 gedaan naar de Middellandsche Zee of Continent. Zuid-Afrika bevrachtte kolen o.a. Durban/Colombo en/of Galle 12/- één, 12/6 beide havens per Februari.

De Donau is nu gesloten. Van Sulina wordt bevracht tegen 24/- per prompt en 22/6 voor laat in Januari. De Zwarte Zee was kalm en er vallen geen afsluitingen te vermelden.

De ertsvrachten van de Middellandsche Zee zijn gedaald. Melilla/Rotterdam betaalde in het begin van de week 7/3, doch tegen het einde slechts 6/9. Van Benisaf naar Ardrossan werd bevracht tegen 7/9 en Tunis/Glasgow 8/-. Fosfaat werd bevracht: Bona/Dublin 10/- en Tunis/Aberdeen 10/6.

De markt van de Golf van Biscaye is vast en er is een flinke hoeveelheid tonnage beschikbaar. Bilbao/Rotterdam betaalde 7/3 en Middlesbrough 7/6.

ONTVANGEN:

De Ondernemingsvormen met inbegrip van de coöperatieve vereeniging en de socialiseering, door Prof. Dr. Robert Liefmann. Vertaald en bewerkt door A. C. V. Schilling. Utrecht, 1927; Erven J. Bijleveld.

Repliek aan Minister van Karnebeck en andere Opstellen, door Mr. A. J. van Vessem. Utrecht, 1926; H. de Vroede.

Arbeidsrecht als deel van het Recht, door Mr. Marius G. Levenbach. Amsterdam, 1926; H. J. Paris.

The Marketing Problem, by Edward T. Elbourne, A. M. T. Mech. E., Director of Marketing Investigation Shaw Wardlaw and Company Ltd., with a foreword by Sir Josiah Stamp. G. B. E., T. B. A. London, 1926; Longmans, Green & Co., Ltd.

Het Geheim van een hoogen Loonstandaard, door Bertram Austin en W. Francis Lloyd, met een voorwoord door Mr. P. J. C. Tetrode. Amsterdam, 1926; Scheltema en Holkema's Boekhandel.

De Landbouwexportgewassen van Nederlandsch-Indië in 1925, Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek. Weltevreden, 1926; Albrecht & Co.

Het Verdrag met België in de Tweede Kamer, door J. C. Ramaer, Oud-Inspecteur Generaal van den Rijks-Waerstaat, 's-Gravenhage, 1926; Martinus Nijhoff.

Inleiding tot het Nederlandsche Handelsrecht, Supplement, door Dr. W. L. P. A. Molengraaff, oud-Hoogleraar aan de Rijksuniversiteit te Utrecht, Haarlem, 1926; De Erven F. Bohn.

Aussenhandel der Niederlande, Band 5, Holland im Weltverkehr, von Christian Günther, 's-Gravenhage, 1927; Taylor's Branch Directory.

Het Betalingsverkeer, door J. F. Halkema Kohl. Rotterdam, 1926; Nijgh & van Ditmar's Uitgeversmaatschappij.